

Jevanđelje po Luki

¹ Buduæi da mnogi poèeše opisivati dogaðaje koji se ispunije među nama,

² Kao što nam predaše koji isprva sami vidješe i sluge rijeèi biše:

³ Namislih i ja, ispitavši sve od poèetka, po redu pisati tebi, èestiti Teofile,

⁴ Da poznaš temelj onijeh rijeèi kojima si se nauèio.

⁵ U vrijeme Iroda cara Judejskoga bijaše neki sveštenik od reda Avijna, po imenu Zarija, i žena njegova od plemena Aronova, po imenu Jelisaveta.

⁶ A bijahu oboje pravedni pred Bogom, i življahu u svemu po zapovijestima i uredbama Gospodnjim bez mane.

⁷ I ne imadijahu djece; jer Jelisaveta bješe nerotkinja, i bijahu oboje veæ stari.

⁸ I dogodi se, kad on služaše po svome redu pred Bogom,

⁹ Da po obièaju sveštenstva dođe na njega da iziđe u crkvu Gospodnju da kadi.

¹⁰ I sve mnoštvo naroda bijaše napolju i moljaše se Bogu u vrijeme kaðenja.

¹¹ A njemu se pokaza anđeo Gospodnji koji stajaše s desne strane oltara kadionoga.

¹² I kad ga vidje Zarija uplaši se i strah napade na nj.

13 A anđeo reèe mu: ne boj se, Zarija; jer je uslišena tvoja molitva: i žena tvoja Jelisaveta rodiæe ti sina, i nadjeni mu ime Jovan.

14 I biæe tebi radost i veselje, i mnogi æe se obradovati njegovu roðenju.

15 Jer æe biti veliki pred Bogom, i neæe piti vina i sikera; i napuniæe se Duha svetoga još u utrobi matere svoje;

16 I mnoge æe sinove Izrailjeve obratiti ka Gospodu Bogu njihovome;

17 I on æe naprijed doæi pred njim u duhu i sili Ilijnoj da obrati srca otaca k djeci, i nevjernike k mudrosti pravednika, i da pripravi Gospodu narod gotov.

18 I reèe Zarija anđelu: po èemu æu ja to poznati? jer sam ja star i žena je moja vremenita.

19 I odgovarajuæi anđeo reèe mu: ja sam Gavrilo što stojim pred Bogom, i poslan sam da govorim s tobom i da ti javim ovu radost.

20 I evo, onijemiæeš i neæeš moæi govoriti do onoga dana dok se to ne zbude; jer nijesi vjerovao mojim rijeèima koje æe se zbiti u svoje vrijeme.

21 I narod èekaše Zariju, i èuðahu se što se zabavi u crkvi.

22 A izišavši ne mogaše da im govori; i razumeše da mu se nešto utvorilo u crkvi; i on namigivaše im; i osta nijem.

23 I kad se navršiše dani njegove službe otide kuæi svojoj.

24 A poslije ovijeh dana zatrudnje Jelisaveta žena njegova, i krijaše se pet mjeseci govoreæi:

25 Tako mi uèini Gospod u dane ove u koje

pogleda na me da me izbavi od ukora među ljudima.

²⁶ A u šesti mjesec posla Bog anđela Gavrila u grad Galilejski po imenu Nazaret

²⁷ K djevojci isprošenoj za muža, po imenu Josifa iz doma Davidova; i djevojci bješe ime Marija.

²⁸ I ušavši k njoj anđeo reče: raduj se, blagodatna! Gospod je s tobom, blagoslovena si ti među ženama.

²⁹ A ona vidjevši ga poplaši se od riječi njegove i pomisli: kakav bi ovo bio pozdrav?

³⁰ I reče joj anđeo: ne boj se, Marija! Jer si našla milost u Boga.

³¹ I evo zatrudnjećeš, i rodićeš sina, i nadjeni mu ime Isus.

³² On će biti veliki, i nazvaće se sin najvišega, i daće mu Gospod Bog prijesto Davida oca njegova;

³³ I carovaće u domu Jakovljevu vavijek, i carstvu njegovom neće biti kraja.

³⁴ A Marija reče anđelu: kako će to biti kad ja ne znam za muža?

³⁵ I odgovarajući anđeo reče joj: duh sveti doći će na tebe, i sila najvišega osjeniće te; zato i ono što će se roditi biće sveto, i nazvaće se sin Božij.

³⁶ I evo Jelisaveta tvoja tetka, i ona zatrudnje sinom u starosti svojoj, i ovo je šesti mjesec njozzi, koju zovu nerotkinjom.

³⁷ Jer u Boga sve je moguće što reče.

³⁸ A Marija reče: evo sluškinje Gospodnje; neka mi bude po riječi tvojoj. I anđeo otide od

nje.

³⁹ A Marija ustavši onijeh dana otide brzo u gornju zemlju u grad Judin.

⁴⁰ I uđe u kuæu Zarijinu, i pozdravi se s Jelisavetom.

⁴¹ I kad Jelisaveta èu èestitanje Marijino, zaigra dijete u utrobi njezinoj, i Jelisaveta se napuni Duha svetoga,

⁴² I povika zdravo i reèe: blagoslovena si ti među ženama, i blagosloven je plod utrobe tvoje.

⁴³ I otkud meni ovo da dođe mati Gospoda mojega k meni?

⁴⁴ Jer gle, kad dođe glas èestitanja tvojega u uši moje, zaigra dijete radosno u utrobi mojoj.

⁴⁵ I blago onoj koja vjerova; jer æe se izvršiti što joj kaza Gospod.

⁴⁶ I reèe Marija: velièa duša moja Gospoda;

⁴⁷ I obradova se duh moj Bogu spasu mojemu,

⁴⁸ Što pogleda na poniženje sluškinje svoje; jer gle, otsad æe me zvati blaženom svi naraštaji;

⁴⁹ Što mi uèini velièinu silni, i sveto ime njegovo;

⁵⁰ I milost je njegova od koljena na koljeno onima koji ga se boje.

⁵¹ Pokaza silu rukom svojom; razasu ponosite u mislima srca njihova.

⁵² Zbaci silne s prijestola, i podiže ponižene.

⁵³ Gladne napuni blaga, i bogate otpusti prazne.

⁵⁴ Primi Izrailja slugu svojega da se opomene milosti;

55 Kao što govori ocima našijem, Avraamu i sjemenu njegovu dovijeka.

56 Marija pak sjedi s njom oko tri mjeseca, i vrati se kuæi svojoj.

57 A Jelisaveti doðe vrijeme da rodi, i rodi sina.

58 I èuše njezini susjedi i rodbina da je Gospod pokazao veliku milost svoju na njoj, i radovahu se s njom.

59 I u osmi dan dođoše da obrežu dijete, i šeadijahu da mu nadjenu ime oca njegova, Zarija.

60 I odgovarajuæi mati njegova reèe: ne, nego da bude Jovan.

61 I rekoše joj: nikoga nema u rodbini tvojoj da mu je tako ime.

62 I namigivahu ocu njegovu kako bi on htio da mu nadjenu ime.

63 I zaiskavši dašèicu, napisa govoreæi: Jovan mu je ime. I zaèudiše se svi.

64 I odmah mu se otvorиše usta i jezik njegov, i govoraše hvaleæi Boga.

65 I uðe strah u sve susjede njihove; i po svoj gornjoj Judeji razglasiti se ovaj sav dogaðaj.

66 I svi koji èuše metnuše u srce svoje govoreæi: šta æe biti iz ovoga djeteta? I ruka Gospodnja bješe s njim.

67 I Zarija otac njegov napuni se Duha svetoga, i prorokova govoreæi:

68 Blagosloven Gospod Bog Jakovljev što po-hodi i izbavi narod svoj,

69 I podiže nam rog spasenija u domu Davida sluge svojega,

70 Kao što govorи ustima svetijeh proroka svojih od vijeka

71 Da æe nas izbaviti od našijeh neprijatelja i iz ruku sviju koji mrze na nas;

72 Uèiniti milost ocima našijem, i opomenuti se svetoga zavjeta svojega,

73 Kletve kojom se kleo Avraamu ocu našemu da æe nam dati

74 Da se izbavimo iz ruku neprijatelja svojih, i da mu služimo bez straha,

75 I u svetosti i u pravdi pred njim dok smo god živи.

76 I ti, dijete, nazvaæeš se prorok najvišega; jer æeš iæi naprijed pred licem Gospodnjijem da mu pripraviš put;

77 Da daš razum spasenija narodu njegovu za oproštenje grijeha njihovih,

78 Po dubokoj milosti Boga našega, po kojoj nas je pohodio istok s visine;

79 Da obasjaš one koji sjede u tami i u sjenu smrtnome; da uputiš noge naše na put mira.

80 A dijete rastijaše i jaèaše duhom, i bijaše u pustinji dotle dok se ne pokaza Izrailju.

2

1 U to vrijeme pak iziðe zapovijest od æesara Avgusta da se prepiše sav svijet.

2 Ovo je bio prvi prijepis za vladanja Kirinova Sirijom.

3 I poðoše svi da se prepišu svaki u svoj grad.

4 Tada poðe i Josif iz Galileje iz grada Nazareta u Judeju u grad Davidov koji se zvaše Vitlejem, jer on bijaše iz doma i plemena Davidova,

5 Da se prepiše s Marijom, isprošenom za njega ženom, koja bješe trudna.

6 I kad onamo bijahu, dođe vrijeme da ona rodi.

7 I rodi sina svojega prvenca, i povi ga, i metnu ga u jasli; jer im ne bijaše mjesta u gostonici.

8 I bijahu pastiri u onome kraju koji èuvahu noænu stražu kod stada svojega.

9 I gle, anđeo Gospodnji stade među njima, i slava Gospodnja obasja ih; i uplašiše se vrlo.

10 I reèe im anđeo: ne bojte se; jer gle, javljam vam veliku radost koja æe biti svemu narodu.

11 Jer vam se danas rodi spas, koji je Hristos Gospod, u gradu Davidovu.

12 I eto vam znaka: naæi æete dijete povito gdje leži u jaslima.

13 I ujedanput postade s anđelom mnoštvo vojnika nebeskijeh, koji hvaljahu Boga govoreæi:

14 Slava na visini Bogu, i na zemlji mir, među ljudima dobra volja.

15 I kad anđeli otidoše od njih na nebo, pastiri govorahu jedan drugome: hajdemo do Vitlejema, da vidimo to što se tamo dogodilo što nam kaza Gospod.

16 I doðoše brzo, i naðoše Mariju i Josifa i dijete gdje leži u jaslima.

17 A kad vidješe, kazaše sve što im je kazano za to dijete.

18 I svi koji èuše diviše se tome što im kazaše pastiri.

19 A Marija èuvaše sve rijeèi ove i slagaše ih u srcu svojemu.

20 I vратиše se pastiri slaveæi i hvaleæi Boga za sve što èuše i vidješe kao što im bi kazano.

21 I kad se navrši osam dana da ga obrežu, nadjenuše mu ime Isus, kao što je anđeo rekao dok se još nije bio ni zametnuo u utrobi.

22 I kad dođe vrijeme da idu na molitvu po zakonu Mojsijevu, doniješe ga u Jerusalim da ga metnu pred Gospoda,

23 Kao što je napisano u zakonu Gospodnjemu: da se svako dijete muško koje najprije otvori matericu posveti Gospodu;)

24 I da prinesu prilog, kao što je reèeno u zakonu Gospodnjemu, dvije grlice, ili dva goli-biæa.

25 I gle, bijaše u Jerusalimu èovjek po imenu Simeun, i taj èovjek bješe pravedan i pobožan, koji èekaše utjehe Izrailjeve, i Duh sveti bijaše u njemu.

26 I njemu bješe sveti Duh kazao da neæe vidjeti smrti dok ne vidi Hrista Gospodnjega.

27 I kaza mu Duh te dođe u crkvu; i kad donešoše roditelji dijete Isusa da svrše za njega zakon po obièaju,

28 I on ga uze na ruke svoje, i hvali Boga i reèe:

29 Sad otpuštaš s mirom slugu svojega, Gospode, po rijeèi svojoj;

30 Jer vidješe oèi moje spasenije tvoje,

31 Koje si ugotovio pred licem sviju naroda,

32 Vidjelo, da obasja neznabošce, i slavu naroda tvojega Izraelja.

33 I Josif i mati njegova èuðahu se tome što se govoraše za njega.

34 I blagoslovi ih Simeun, i reèe Mariji materi njegovojo: gle, ovaj leži da mnoge obori i podigne u Izrailju, i da bude znak protiv koga æe se govoriti

35 A i tebi samoj probošæe nož dušu da se otkriju misli mnogijeh srca.

36 I bješe Ana proroèica, kæi Fanuilova, od koljena Asirova; ona je ostarjela, a sedam je godina življela s mužem od djevojaštva svojega,

37 I udova oko osamdeset i èetiri godine, koja ne odlažaše od crkve, i služaše Bogu dan i noæ postom i molitvama.

38 I ona u taj èas dođe, i hvaljaše Gospoda i govoraše za njega svima koji èekahu spasenija u Jerusalimu.

39 I kad svršiše sve po zakonu Gospodnjemu, vratiše se u Galileju u grad svoj Nazaret.

40 A dijete rastijaše i jaèaše u duhu, i punjaše se premudrosti, i blagodat Božija bješe na njemu.

41 I roditelji njegovi iðahu svake godine u Jerusalim o prazniku pashe.

42 I kad mu bi dvanaest godina, doðoše oni u Jerusalim po obièaju praznika;

43 I kad dane provedoše i oni se vratiše, osta dijete Isus u Jerusalimu; i ne znade Josif i mati njegova;

44 Nego misleæi da je s društvom, otidoše dan hoda, i stadoše ga tražiti po rodbini i po znancima.

45 I ne našavši ga vratiše se u Jerusalim da ga traže.

46 I poslije tri dana naðoše ga u crkvi gdje sjedi među uèiteljima, i sluša ih, i pita ih,

47 I svi koji ga slušahu divljahu se njegovu razumu i odgovorima.

48 I vidjevši ga zaèudiše se, i mati njegova reèe mu: sine! šta uèini nama tako? Evo otac tvoj i ja sa strahom tražismo te.

49 I reèe im: zašto ste me tražili? Zar ne znate da meni treba u onom biti što je oca mojega?

50 I oni ne razumješe rijeèi što im reèe.

51 I siđe s njima i dođe u Nazaret; i bijaše im poslušan. I mati njegova èuvaše sve rijeèi ove u srcu svojemu.

52 I Isus napredovaše u premudrosti i u rastu i u milosti kod Boga i kod ljudi.

3

1 U petnaestoj godini vladanja æesara Tiverija, kad bješe Pontije Pilat sudija u Judeji, i Irod èetverovlasnik u Galileji, a Filip brat njegov èetverovlasnik u Itureji i u Trahonitskoj, i Lisanija èetverovlasnik u Avilini,

2 Za poglavara sveštenièkijeh Ane i Kajafe, reèe Bog Jovanu sinu Zarijnu u pustinji,

3 I dođe u svu okolinu Jordansku propovijedajuæi krštenje pokajanja za oproštenje grijeha;

4 Kao što je napisano u knjizi rijeèi proroka Isaije koji govori: glas onoga što vièe u pustinji: pripravite put Gospodnji; poravnite staze njegove;

5 Sve doline neka se ispune, i sve gore i bregovi neka se slegnu; i što je krivo neka bude pravo, i hrapavi putovi neka budu glatki;

6 I svako æe tijelo vidjeti spasenije Božije.

7 Jovan pak govoraše ljudima koji izlažahu da ih krsti: porodi aspidini! ko vam kaza da bježite od gnjeva koji ide?

8 Rodite dakle rodove dostoje pokajanja, i ne govorite u sebi: oca imamo Avraama; jer vam kažem da Bog može i od ovoga kamenja podignuti djecu Avraamu.

9 Jer veæ i sjekira stoji drvetu kod korijena; i svako drvo koje dobra roda ne raða sijeèe se i u ogranj se baca.

10 I pitahu ga ljudi govoreæi: šta æemo dakle èiniti?

11 On pak odgovarajuæi reèe im: koji ima dvije haljine neka da jednu onome koji nema; i ko ima hrane neka èini tako.

12 Doðoše pak i carinici da ih krsti, i rekoše mu: uèitelju! šta æemo èiniti?

13 A on im reèe: ne ištite više nego što vam je reèeno.

14 Pitahu ga pak i vojnici govoreæi: a mi šta æemo èiniti? I reèe im: nikome da ne èinite sile niti koga da opadate, i budite zadovoljni svojom platom.

15 A kad narod bješe u sumnji i pomišljahu svi u srcima svojijem za Jovana: da nije on Hristos?

16 Odgovaraše Jovan svima govoreæi: ja vas krstim vodom; ali ide za mnom jaèi od mene, kome ja nijesam dostojan odriješiti remena na obuæi njegovoj; on æe vas krstiti Duhom svetijem i ognjem.

17 On ima lopatu u ruci svojoj, i oèistiæe gumno svoje, i skupiæe pšenicu svoju, a pljevu æe sažeæi ognjem vjeèenijem.

18 I drugo mnogo koješta javlja narodu i napominja.

19 Iroda pak èetverovlasnika koraše Jovan za Irodijadu, ženu brata njegova, i za sva zla što uèini Irod;

20 I svrh svega uèini i to te zatvori Jovana u tamnicu.

21 A kad se krsti sav narod, i Isus pošto se krsti i moljaše se Bogu, otvori se nebo,

22 I siđe na nj Duh sveti u tjelesnome obliku kao golub, i èu se glas s neba govoreæi: ti si sin moj ljubazni, ti si po mojoj volji.

23 I taj Isus imaše oko trideset godina kad poèe; i bješe, kao što se mišljaše, sin Josifa sina Ilijna,

24 Sina Matatova, sina Levijna, sina Melhijna, sina Janejeva, sina Josifova,

25 Sina Matatijna, sina Amosova, sina Nau-mova, sina Esljina, sina Nangejeva,

26 Sina Maatova, sina Matatijna, sina Semejina, sina Josifova, sina Judina,

27 Sina Joanina, sina Risina, sina Zorovavelova, sina Salatiilova, sina Nirijna,

28 Sina Melhijna, sina Adijna, sina Kosamova, sina Irova,

29 Sina Josijna, sina Eliezerova, sina Jorimova, sina Matatova, sina Levijna,

30 Sina Simeunova, sina Judina, sina Josifova, sina Jonanova, sina Eliakimova,

31 Sina Melejina, sina Mainanova, sina Matatinja, sina Natanova, sina Davidova,

32 Sina Jesejeva, sina Ovidova, sina Voozova, sina Salmonova, sina Naasonova,

- ³³ Sina Aminadavova, sina Aramova, sina Esromova, sina Faresova, sina Judina,
³⁴ Sina Jakovljeva, sina Isakova, sina Avraamova, sina Tarina, sina Nahorova,
³⁵ Sina Seruhova, sina Ragavova, sina Falekova, sina Everova, sina Salina,
³⁶ Sina Kainanova, sina Arfaksadova, sina Simova, sina Nojeva, sina Lamehova,
³⁷ Sina Matusalina, sina Enohova, sina Jaredova, sina Maleleilova, sina Kainanova,
³⁸ Sina Enosova, sina Sitova, sina Adamova, sina Božjega.

4

- ¹ Isus pak pun Duha svetoga vrati se od Jordana, i odvede ga Duh u pustinju,
² I èetrdeset dana kuša ga ðavo, i ne jede ništa za to dana; i kad se oni navršiše, onda ogladnje,
³ I reèe mu ðavo: ako si sin Božij, reci ovome kamenu da postane hljeb.
⁴ I odgovori mu Isus govoreæi: u pismu stoji: neæe življeti èovjek o samom hljebu, nego o svakoj rijeèi Božjoj.
⁵ I izvedavši ga ðavo na goru visoku pokaza mu sva carstva ovoga svijeta u trenuæu oka,
⁶ I reèe mu ðavo: tebi æeu dati svu vlast ovu i slavu njihovu, jer je meni predana, i kome ja hoæeu daæeu je;
⁷ Ti dakle ako se pokloniš preda mnom biæe sve tvoje.
⁸ I odgovarajuæi Isus reèe mu: idi od mene, sotono; u pismu stoji: poklanjaj se Gospodu Bogu svojemu, i njemu jedinome služi.

9 I odvede ga u Jerusalim, i postavi ga navrh crkve, i reèe mu: ako si sin Božij, skoèi odavde dolje;

10 Jer u pismu stoji da æe anđelima svojijem zapovjediti za tebe da te saèuvaju,

11 I uzeæe te na ruke da gdje ne zapneš za kamen nogom svojom.

12 I odgovarajuæi Isus reèe mu: kazano je: ne kušaj Gospoda Boga svojega.

13 I kad svrši ðavo sve kušanje, otide od njega za neko vrijeme.

14 I vrati se Isus u sili duhovnoj u Galileju; i otide glas o njemu po svemu onom kraju.

15 I on uèaše po zbornicama njihovijem, i svi ga hvaljahu.

16 I doðe u Nazaret gdje bješe odrastao, i uðe po obièaju svome u dan subotni u zbornicu, i ustade da èita.

17 I daše mu knjigu proroka Isaije, i otvorivši knjigu naðe mjesto gdje bješe napisano:

18 Duh je Gospodnji na meni; zato me pomaza da javim jevanđelje siromasima; posla me da iscijelim skrušene u srcu; da propovjedim zarobljenima da æe se otpustiti, i slijepima da æe progledati; da otpustim sužnje;

19 I da propovijedam prijatnu godinu Gospodnju.

20 I zatvorivši knjigu dade sluzi, pa sjede: i svi u zbornici gledahu na nj.

21 I poèe im govoriti: danas se izvrši ovo pismo u ušima vašima.

22 I svi mu svjedoèahu, i divljahu se rijeèima blagodati koje izlažahu iz usta njegovijeh, i

govorahu: nije li ovo sin Josifov?

²³ I reèe im: vi æete meni bez sumnje kazati ovu prièu: ljekaru! izlijeeì se sam; što smo èuli da si èinio u Kapernaumu uèini i ovdje na svojoj postojbini.

²⁴ Reèe pak: zaista vam kažem: nikakav prorok nije mio na svojoj postojbini.

²⁵ A zaista vam kažem: mnoge udovice bijahu u Izrailju u vrijeme Ilijno kad se nebo zatvori tri godine i šest mjeseci i bi velika glad po svoj zemljji;

²⁶ I ni k jednoj od njih ne bi poslan Ilija do u Sareptu Sidonsku k ženi udovici.

²⁷ I mnogi bijahu gubavi u Izrailju za proroka Jelisija; i nijedan se od njih ne oèisti do Neemana Sirijanina.

²⁸ I svi se u zbornici napuniše gnjeva kad èuše ovo.

²⁹ I ustavši istjeraše ga napolje iz grada, i odvedoše ga navrh gore gdje bijaše njihov grad sazidan da bi ga bacili odozgo.

³⁰ Ali on proðe između njih, i otide.

³¹ I doðe u Kapernaum grad Galilejski, i uèaše ih u subote.

³² I èuðahu se nauci njegovoj; jer njegova besjeda bješe silna.

³³ I u zbornici bješe èovjek u kome bješe neèisti duh ðavolski, i povika iza glasa

³⁴ Govoreæi: proði se, šta je tebi do nas, Isuse Nazareæanine? Došao si da nas pogubiš? Znam te ko si, svetac Božij.

³⁵ I zaprijeti mu Isus govoreæi: umukni, i iziði iz njega. I oborivši ga ðavo na srijedu, iziðe iz

njega, i nimalo mu ne naudi.

³⁶ I u sve uđe strah, i govorahu jedan drugome govoreæi: kakva je to rijeè, da vlašæu i silom zapovijeda neèistijem duhovima, i izlaze?

³⁷ I otide glas o njemu po svima okolnijem mjestima.

³⁸ Ustavši pak iz zbornice dođe u kuæu Simonovu; a taštu Simonovu bješe uhvatila velika groznica, i moliše ga za nju.

³⁹ I stavši više nje zaprijeti groznici, i pusti je. I odmah ustade i služaše im.

⁴⁰ A kad zahoðaše sunce, svi koji imadijahu bolesnike od razliènjeh bolesti dovoðahu ih k njemu; a on na svakoga od njih metaše ruke, i iscijeljivaše ih.

⁴¹ A i ðavoli izlažahu iz mnogijeh vièuæi i govoreæi: ti si Hristos sin Božij. I zapreæivaše im da ne govore da znadu da je on Hristos.

⁴² A kad nasta dan, iziðe i otide u pusto mjesto; i narod ga tražaše, i dođe k njemu, i zadržavahu ga da ne ide od njih.

⁴³ A on im reëe: i drugijem gradovima treba mi propovjediti jevanđelje o carstvu Božijemu; jer sam na to poslan.

⁴⁴ I propovijedaše po zbornicama Galilejskim.

5

¹ Jedanput pak kad narod naleže k njemu da slušaju rijeè Božiju on stajaše kod jezera Genisaretskoga,

² I vidje dvije laðe gdje stoje u kraju, a ribari bijahu izišli iz njih i ispirahu mreže:

³ I uljeze u jednu od lađi koja bješe Simonova, i zamoli ga da malo odmakne od kraja; i sjedavši uèaše narod iz lađe.

⁴ A kad presta govoriti, reèe Simonu: hajde na dubinu, i bacite mreže svoje te lovite.

⁵ I odgovarajuæi Simon reèe mu: uèitelju! svu noæ smo se trudili, i ništa ne uhvatismo: ali po tvojoj rijeèi baciæu mrežu.

⁶ I uèinivši to uhvatiše veliko mnoštvo riba, i mreže im se prodriješe.

⁷ I namagoše na društvo koje bješe na drugoj lađi da doðu da im pomognu; i doðoše, i napuniše obje lađe tako da se gotovo potope.

⁸ A kad vidje Simon Petar, pripade ka koljenima Isusovijem govoreæi: iziði od mene, Gospode! ja sam èovjek griješan.

⁹ Jer bijaše ušao strah u njega i u sve koji bijahu s njim od mnoštva riba koje uhvatiše;

¹⁰ A tako i u Jakova i Jovana, sinove Zevedejeve, koji bijahu drugovi Simonovi. I reèe Isus Simonu: ne boj se; otsele æeš ljude loviti.

¹¹ I izvukavši obje lađe na zemlju ostaviše sve, i otidoše za njim.

¹² I kad bješe Isus u jednom gradu, i gle, èovjek sav u gubi: i vidjevši Isusa pade nièice moleæi mu se i govoreæi: Gospode! ako hoæeš možeš me oèistiti.

¹³ I pruživši ruku dohvati ga se, i reèe: hoæu, oèisti se. I odmah guba spade s njega.

¹⁴ I on mu zapovjedi da nikom ne kazuje: nego idi i pokaži se svešteniku, i prinesi dar za oèišæenje svoje, kako je zapovjedio Mojsije za svjedoèanstvo njima.

15 Ali se glas o njemu još veæma razlažaše, i mnoštvo naroda stjecaše se da ga slušaju i da ih iscijeljuje od njihovijeh bolesti.

16 A on odlažaše u pustinju i moljaše se Bogu.

17 I jedan dan uèaše on, i ondje sjeðahu fariseji i zakonici koji bijahu došli iz sviju sela Galilejskijeh i Judejskijeh i iz Jerusalima; i sila Gospodnja iscijeljivaše ih.

18 I gle, ljudi donesoše na odru èovjeka koji bješe uzet, i tražahu da ga unesu i metnu pred nj;

19 I ne našavši kuda æe ga unijeti od naroda, popeše se na kuæeu i kroz krov spustiše ga s odrom na srijedu pred Isusa.

20 I vidjevši vjeru njihovu reèe mu: èovjeèe! oprاشtaju ti se grijesi tvoji.

21 I poèeše pomišljati književnici i fariseji govoreæi: ko je ovaj što huli na Boga? Ko može oprashati grijeha osim jednoga Boga?

22 A kad razumje Isus pomisli njihove, odgovarajuæi reèe im: šta mislite u srcima svojijem?

23 Šta je lakše reæi: oprashtaju ti se grijesi tvoji? ili reæi: ustani i hodi?

24 Nego da znate da vlast ima sin èovjeèij na zemlji oprashati grijeha, reèe uzetome:) tebi govorim: ustani i uzmi odar svoj i idi kuæi svojoj.

25 I odmah ustade pred njima, i uze na èemu ležaše, i otide kuæi svojoj hvaleæi Boga.

26 I svi se upropastiše, i hvaljahu Boga, i napunivši se straha govorahu: èuda se nagledasmo danas!

27 I potom iziðe, i vidje carinika po imenu Levija gdje sjedi na carini, i reèe mu: hajde za

mnom.

²⁸ I ostavivši sve, ustade i pođe za njim.

²⁹ I zgotovi mu Levije kod kuæe svoje veliku èast; i bješe mnogo carinika i drugijeh koji sjeðahu s njim za trpezom.

³⁰ I vikahu na njega književnici i fariseji gouveæi uèenicima njegovijem: zašto s carinicima i grješnicima jedete i pijete?

³¹ I odgovarajuæi Isus reèe im: ne trebaju zdrevi ljekara nego bolesni.

³² Ja nijesam došao da dozovem pravednike nego grješnike na pokajanje.

³³ A oni mu rekoše: zašto uèenici Jovanovi poste èesto i mole se Bogu, tako i farisejski; a tvoji jedu i piju?

³⁴ A on im reèe: možete li svatove natjerati da poste dok je ženik s njima?

³⁵ Nego æe doæi dani kad æe se oteti od njih ženik, i onda æe postiti u one dane.

³⁶ Kaza im pak i prièu: niko ne meæe zakrpe od nove haljine na staru haljinu, inaèe æe i novu razdrijeti, i staroj ne lièi što je od novoga.

³⁷ I niko ne ljeva vina novoga u mjehove stare; inaèe prodre novo vino mjehove i ono se prolije, i mjehovi propadnu;

³⁸ Nego vino novo u mjehove nove treba ljevati, i oboje æe se saèuvati.

³⁹ I niko pivši staro neæe odmah novoga; jer veli: staro je bolje.

6

¹ Dogodi mu se pak u prvu subotu po drugome

danu pashe da iđaše kroz usjeve, i uèenici njegovi trgahu klasje, i satirahu rukama te jeðahu.

² A neki od fariseja rekoše im: zašto èinite što ne valja èiniti u subotu?

³ I odgovarajuæi Isus reèe im: zar nijeste èitali ono što uèini David kad ogladnje, on i koji bijahu s njim?

⁴ Kako uđe u kuæu Božiju, i uze hljbove postavljene i izjede, i dade ih onima što bijahu s njim, kojih nikome ne valjaše jesti osim jedinijeh sveštenika.

⁵ I reèe im: sin je èovjeèij gospodar i od subote.

⁶ A dogodi se u drugu subotu da on uđe u zbornicu i uèaše, i bješe ondje èovjek kome desna ruka bješe suha.

⁷ Književnici pak i fariseji gledahu za njim neæe li u subotu iscijeliti, da ga okrive.

⁸ A on znadijaše pomisli njihove, i reèe èovjeku koji imaše suhu ruku: ustani i stani na srijedu. A on ustade i stade.

⁹ A Isus reèe im: da vas zapitam: šta valja u subotu èiniti, dobro ili zlo? održati dušu ili pogubiti? A oni muèahu.

¹⁰ I pogledavši na sve njih reèe mu: pruži ruku svoju. A on uèini tako; i ruka posta zdrava kao i druga.

¹¹ A oni se svi napuniše bezumlja, i govorahu jedan drugome šta bi uèinili Isusu.

¹² Tijeh pak dana iziðe na goru da se pomoli Bogu; i provede svu noæ na molitvi Božijoj.

¹³ I kad bi dan, dozva uèenike svoje, i izbra iz njih dvanaestoricu, koje i apostolima nazva:

¹⁴ Simona, koga nazva Petrom, i Andriju brata njegova, Jakova i Jovana, Filipa i Vartolomija,

¹⁵ Mateja i Tomu, Jakova Alfejeva i Simona prozvanoga Zilota,

¹⁶ Judu Jakovljeva, i Judu Iskariotskoga, koji ga i izdade.

¹⁷ I izišavši s njima stade na mjestu ravnom, i gomila uèenika njegovijeh; i mnoštvo naroda iz sve Judeje i iz Jerusalima, i iz primorja Tirskoga i Sidonskoga,

¹⁸ Koji dođoše da ga slušaju i da se iscijeluju od svojih bolesti, i koje muèahu duhovi neèisti; i iscijeljivahu se.

¹⁹ I sav narod tražaše da ga se dotaknu; jer iz njega izlažeše sila i iscijeljivaše ih sve.

²⁰ I on podignuvši oèi na uèenike svoje govorao: blago vama koji ste siromašni duhom; jer je vaše carstvo Božije.

²¹ Blago vama koji ste gladni sad; jer æete se nasititi. Blago vama koji plaèete sad; jer æete se nasmijati.

²² Blago vama kad na vas ljudi omrznu i kad vas rastave i osramote, i razglase ime vaše kao zlo sina radi èovjeèijega.

²³ Radujte se u onaj dan i igrajte, jer gle, vaša je velika plata na nebu. Jer su tako èinili prorocima ocevi njihovi.

²⁴ Ali teško vama bogati; jer ste veæ primili utjehu svoju.

²⁵ Teško vama siti sad; jer æete ogladnjeti. Teško vama koji se smijete sad; jer æete zaplakati i zaridati.

²⁶ Teško vama kad stanu svi dobro govoriti za

vama; jer su tako èinili i lažnijem prorocima ocevi njihovi.

²⁷ Ali vama kažem koji slušate: ljubite neprijatelje svoje, dobro èinite onima koji na vas mrze;

²⁸ Blagosiljajte one koji vas kunu, i molite se Bogu za one koji vas vrijeðaju.

²⁹ Koji te udari po obrazu, okreni mu i drugi; i koji hoæe da ti uzme kabanicu, podaj mu i košulju.

³⁰ A svakome koji ište u tebe, podaj; i koji tvoje uzme, ne išti.

³¹ I kako hoæete da èine vama ljudi èinite i vi njima onako.

³² I ako ljubite one koji vas ljube, kakva vam je hvala? Jer i grješnici ljube one koji njih ljube.

³³ I ako èinite dobro onima koji vama dobro èine, kakva vam je hvala? Jer i grješnici èine tako.

³⁴ I ako dajete u zajam onima od kojih se nadate da æete uzeti, kakva vam je hvala? Jer i grješnici grješnicima daju u zajam da uzmu opet onoliko.

³⁵ Ali ljubite neprijatelje svoje, i èinite dobro, i dajite u zajam ne nadajuæi se nièemu; i biæe vam velika plata, i biæete sinovi najvišega, jer je on blag i neblagodarnima i zlima.

³⁶ Budite dakle milostivi kao i otac vaš što je milostiv.

³⁷ I ne sudite, i neæe vam suditi; i ne osuðujte, i neæete biti osuðeni; opråstajte, i oprostiæe vam se.

³⁸ Dajite, i daæe vam se: mjeru dobru i nabijenu i stresenu i preopunu daæe vam u naruèje

vaše. Jer kakvom mjerom dajete onakom æe vam se vratiti.

39 I kaza im prièu: može li slijepac slijepca voditi? Neæee li obadva pasti u jamu?

40 Nema uèenika nad uèitelja svojega, nego i sasvijem kad se izuèi, biæe kao i uèitelj njegov.

41 A zašto vidiš trun u oku brata svojega, a brvna u svojemu oku ne osjeæeaš?

42 Ili kako možeš reæi bratu svojemu: brate! stani da izvadim trun koji je u oku tvojemu, kad sam ne vidiš brvna u svojemu oku? Licemjere! izvadi najprije brvno iz oka svojega, pa æeš onda vidjeti izvaditi trun iz oka brata svojega.

43 Jer nema drveta dobra da raða zao rod; niti drveta zla da raða dobar rod.

44 Jer se svako drvo po rodu svome poznaje: jer se smokve ne beru s trnja, niti se grožđe bere s kupine.

45 Dobar èovjek iz dobre klijeti srca svojega iznosi dobro, a zao èovjek iz zle klijeti srca svojega iznosi zlo, jer usta njegova govore od suviška srca.

46 A što me zovete: Gospode! Gospode! a ne izvršujete što vam gorovim?

47 Svaki koji ide za mnom i sluša rijeèi moje i izvršuje ih, kazaæeu vam kakav je:

48 On je kao èovjek koji gradi kuæeu, pa iskopa i udubi i udari temelj na kamenu; a kad doðoše vode, navalni rijeka na onu kuæeu i ne može je pokrenuti, jer joj je temelj na kamenu.

49 A koji sluša i ne izvršuje on je kao èovjek koji naèini kuæeu na zemlji bez temelja, na koju navalni rijeka i odmah je obori, i raspade se kuæea

ona strašno.

7

¹ A kad svrši sve riječi svoje pred narodom, dođe u Kapernaum.

² U kapetana pak jednoga bijaše sluga bolestan na umoru koji mu bješe mio.

³ A kad èu za Isusa, posla k njemu starješine Judejske moleæi ga da bi došao da mu iscijeli slugu.

⁴ A oni došavši k Isusu moljahu ga lijepo govoreæi: dostojan je da mu to uèiniš;

⁵ Jer ljubi narod naš, i naèini nam zbornicu.

⁶ A Isus iðaše s njima. I kad veæ bijahu blizu kuæe, posla kapetan k njemu prijatelje govoreæi mu: Gospode! ne trudi se, jer nijesam dostojan da uðeš pod moju strehu;

⁷ Zato i ne držah sebe dostoјna da ti dođem, nego samo reci rijeè, i ozdraviæe sluga moj.

⁸ Jer i ja sam èovjek pod vlasti, i imam pod sobom vojнике, pa reèem jednome: idi, i ide; i drugome: doði, i dođe; i sluzi svojemu: uèini to, i uèini.

⁹ A kad to èu Isus, zaèudi mu se, i okrenuvši se narodu koji iðaše za njim reèe: kažem vam: ni u Izrailju tolike vjere ne naðoh.

¹⁰ I vrativši se poslani naðoše bolesnoga slugu zdравa.

¹¹ I potom iðaše u grad koji se zove Nain, i s njim iðahu mnogi uèenici njegovi i mnoštvo naroda.

¹² Kad se približiše k vratima gradskijem, i gle, iznošahu mrtvaca, jedinca sina matere njegove, i

ona bješe udovica i naroda iz grada mnogo iđaše s njom.

¹³ I vidjevši je Gospod sažali mu se za njom, i reče joj: ne plaći.

¹⁴ I pristupivši prihvati za sanduk; a nosioci stadoše, i reče: momèe! tebi govorim, ustani.

¹⁵ I sjede mrtvac i stade govoriti; i dade ga materi njegovoj.

¹⁶ A strah obuze sve, i hvaljahu Boga govoreæi: veliki prorok iziđe među nama, i Bog pohodi narod svoj.

¹⁷ I otide glas ovaj o njemu po svoj Judeji i po svoj okolini.

¹⁸ I javiše Jovanu uèenici njegovi za sve ovo.

¹⁹ I dozvavši Jovan dva od uèenika svojih posla ih k Isusu govoreæi: jesli ti onaj što æe doæi, ili drugoga da èekamo?

²⁰ Došavši pak ljudi k njemu rekoše: Jovan krstitelj posla nas k tebi govoreæi: jesli li ti onaj što æe doæi, ili drugoga da èekamo?

²¹ A u taj èas iscijeli mnoge od bolesti i od muka i od zlijeh duhova, i mnogima slijepijem darova vid.

²² I odgovarajuæi Isus reče im: idite i kažite Jovanu što vidjeste i èuste: slijepi progledaju, hromi hode, gubavi èiste se, gluhi èuju, mrtvi ustaju, siromašnima propovijeda se jevanđelje.

²³ I blago onome koji se ne sablazni o mene.

²⁴ A kad otidoše uèenici Jovanovi, poèe narodu govoriti za Jovana: šta ste izišli u pustinji da vidite? Trsku, koju ljudja vjetar?

²⁵ Šta ste dakle izišli da vidite? Èovjeka u meke

haljine obuèena? Eto, koji gospodske haljine nose i u slastima žive po carskijem su dvorovima.

26 Šta ste dakle izišli da vidite? Proroka? Da, ja vam kažem, i više od proroka;

27 Jer je ovo onaj za koga je pisano: eto ja šaljem anđela svojega pred licem tvojijem koji æe pripraviti put tvoj pred tobom.

28 Jer vam kažem: nijedan između rođenijeh od žena nije veæi prorok od Jovana krstitelja; a najmanji u carstvu Božijemu veæi je od njega.

29 I svi ljudi koji slušahu i carinici opravdaše Boga, i krstiše se krštenjem Jovanovijem;

30 A fariseji i književnici odbaciše svjet Božij za njih, i ne htješe da ih on krsti.

31 A Gospod reèe: kakvi æu kazati da su ljudi ovoga roda? I kakvi su?

32 Oni su kao djeca koja sjede po ulicama i dozivaju jedno drugo i govore: svirasmo vam, i ne igraste, žalismo vam se, i ne plakaste.

33 Jer dođe Jovan krstitelj koji ni jede hljeba ni piye vina, a vi kažete: ðavo je u njemu;

34 Dođe sin èovjeèij koji i jede i piye, a vi kažete: gle èovjeka izjelice i pjanice, druga carinicima i grješnicima.

35 I opravdaše premudrost sva djeca njezina.

36 Moljaše ga pak jedan od fariseja da bi objedovao u njega; i ušavši u kuæeu farisejevu sjede za trpezu.

37 I gle, žena u gradu koja bješe grješnica doznavši da je Isus za trpezom u kuæei farisejevoj, donese sklenicu mira;

38 I stavši sastrag kod nogu njegovijeh plakaše,

i stade prati noge njegove suzama, i kosom od svoje glave otiraše, i cjelivaše noge njegove, i mazaše mirom.

³⁹ A kad vidje farisej koji ga je dozvao, reèe u sebi govoreæi: da je on prorok, znao bi ko i kakva ga se žena dotièe: jer je grješnica.

⁴⁰ I odgovarajuæi Isus reèe mu: Simone! imam ti nešto kazati. A on reèe: uèitelju! kaži.

⁴¹ A Isus reèe: dvojica bijahu dužni jednome dužniku, jedan bješe dužan pet stotina dinara a drugi pedeset.

⁴² A kad oni ne imadoše da mu vrate, pokloni obojici. Kaži koji æe ga od njih dvojice veæema ljubiti.

⁴³ A Simon odgovarajuæi reèe: mislim onaj kome najviše pokloni. A on mu reèe: pravo si studio.

⁴⁴ I okrenuvši se k ženi reèe Simonu: vidiš li ovu ženu? Ja uđoh u tvoju kuæeu, ni vode mi na noge nijesi dao; a ona suzama obli mi noge, i kosom od glave svoje otr.

⁴⁵ Cjeliva mi nijesi dao; a ona otkako uđoh ne presta cjelivati mi nogu.

⁴⁶ Uljem nijesi pomazao glave moje; a ona mirom pomaza mi noge.

⁴⁷ Zato kažem ti: opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je veliku ljubav imala; a kome se malo oprašta ima malu ljubav.

⁴⁸ A njoj reèe: opraštaju ti se grijesi.

⁴⁹ I stadoše u sebi govoriti oni što sjeðahu s njim za trpezom: ko je ovaj što i grijeha oprašta?

⁵⁰ A ženi reèe: vjera tvoja pomože ti; idi s mirom.

8

¹ Poslije toga iđaše on po gradovima i po selima uèeæi i propovijedajuæi jevanđelje o carstvu Božijemu, i dvanaestorica s njim.

² I neke žene koje bijahu iscijeljene od zlijeh duhova i bolesti: Marija, koja se zvaše Magdalina, iz koje sedam ðavola iziðe,

³ I Jovana, žena Huze pristava Irodova, i Susana, i druge mnoge koje služahu njemu imanjem svojijem.

⁴ A kad se sabra naroda mnogo, i iz sviju gradova dolažahu k njemu, kaza u prièi:

⁵ Iziðe sijaè da sije sjeme svoje; i kad sijaše, jedno pade kraj puta, i pogazi se, i ptice nebeske pozobaše ga.

⁶ A drugo pade na kamen, i iznikavši osuši se, jer nemaše vlage.

⁷ I drugo pade u trnje, i uzraste trnje, i udavi ga.

⁸ A drugo pade na zemlju dobru, i iznikavši doneše rod sto puta onoliko. Govoreæi ovo povika: ko ima uši da èuje neka èuje.

⁹ A uèenici njegovi pitahu ga govoreæi: šta znaèi prièa ova?

¹⁰ A on reèe: vama je dano da znate tajne carstva Božijega; a ostalima u prièama, da gledajuæi ne vide, i èujuæi ne razumiju.

¹¹ A prièa ova znaèi: sjeme je rijeè Božija.

¹² A koje je kraj puta to su oni koji slušaju, ali potom dolazi ðavo, i uzima rijeè iz srca njihovoga, da ne vjeruju i da se ne spasu.

¹³ A koje je na kamenu to su oni koji kad èuju s radosti primaju rijeè; i ovi korijena nemaju

koji za neko vrijeme vjeruju, a kad dođe vrijeme kušanja otpadnu.

¹⁴ A koje u trnje pade to su oni koji slušaju, i otišavši od brige i bogatstva i slasti ovoga života zaguše se, i rod ne sazri.

¹⁵ A koje je na dobroj zemlji to su oni koji riječ slušaju, i u dobrome i èistom srcu drže, i rod donose u trpljenju. Ovo govoreæi povika: ko ima uši da èuje neka èuje.

¹⁶ Niko pak svijeæe ne poklapa sudom kad je zapali, niti meæe pod odar, nego je metne na svijeænjak da vide svjetlost koji ulaze.

¹⁷ Jer nema ništa tajno što neæe biti javno, ni sakriveno što se neæe doznati i na vidjelo iziæi.

¹⁸ Gledajte dakle kako slušate; jer ko ima, daæe mu se, a ko nema, uzeæe se od njega i ono što misli da ima.

¹⁹ Doðoše pak k njemu mati i braæa njegova, i ne mogahu od naroda da govore s njim.

²⁰ I javiše mu govoreæi: mati twoja i braæa twoja stoje napolju, hoæee da te vide.

²¹ A on odgovarajuæi reæe im: mati moja i braæa moja oni su koji slušaju rijeè Božiju i izvršuju je.

²² I dogodi se u jedan dan on uljeze s uèenicima svojijem u laðu, i reæe im: da prijeðemo na onu stranu jezera. I poðoše.

²³ A kad iðahu oni on zaspa. I podiže se oluja na jezeru, i topljahu se, i bijahu u velikoj nevolji.

²⁴ I pristupivši probudiše ga govoreæi: uèitelju! uèitelju! izgibosmo. A on ustade, i zaprijeti vjetru i valovima; i prestadoše i posta tišina.

25 A njima reèe: gdje je vjera vaša? A oni se poplašiše, i èuðahu se govoreæi jedan drugome: ko je ovaj što i vjetrovima i vodi zapovijeda, i slušaju ga?

26 I doðoše u okolinu Gadarinsku koja je prema Galileji.

27 A kad iziðe on na zemlju, srete ga jedan èovjek iz grada u kome bijahu ðavoli od mnogo godina, i u haljine ne oblaèaše se, i ne življaše u kuæi, nego u grobovima.

28 A kad vidje Isusa, povika i pripade k njemu i reèe zdravo: što je tebi do mene, Isuse, sine Boga najvišega? Molim te, ne muèi me.

29 Jer Isus zapovjedi duhu neèistome da iziðe iz èovjeka; jer ga muèaše odavno, i metahu ga u verige i u puta da ga èuvaju, i iskida sveze, i tjeraše ga ðavo po pustinji.

30 A Isus ga zapita govoreæi: kako ti je ime? A on reèe: legeon; jer mnogi ðavoli bijahu ušli u nj.

31 I moljahu ga da im ne zapovjedi da idu u bezdan.

32 A ondje pasijaše po gori veliki krd svinja, i moljahu ga da im dopusti da u njih uđu. I dopusti im.

33 Tada iziðoše ðavoli iz èovjeka i uðoše u svinje; i navalili krd s brijeza u jezero, i utopi se.

34 A kad vidješe svinjari što bi, pobjegoše i javiše u gradu i po selima.

35 I iziðoše ljudi da vide šta je bilo, i doðoše k Isusu, i naðoše èovjeka iz koga ðavoli bijahu izišli a on sjedi obuèen i pametan kod nogu Isusovijeh; i uplašiše se.

36 A oni što su vidjeli kazaše im kako se iscijeli bijesni.

37 I moli ga sav narod iz okoline Gadarinske da ide od njih; jer se bijahu vrlo uplašili. A on uljeze u lađu i otide natrag.

38 Èovjek pak iz koga iziđoše ðavoli moljaše da bi s njim bio; ali ga Isus otpusti govoreæi:

39 Vrati se kuæi svojoj, i kazuj šta ti uèini Bog. I otide propovijedajuæi po svemu gradu šta mu Isus uèini.

40 A kad se vrati Isus, srete ga narod, jer ga svi oèekivahu.

41 I gle, doðe èovjek po imenu Jair, koji bješe starješina u zbornici, i pade pred noge Isusove, i moljaše ga da uðe u kuæu njegovu;

42 Jer u njega bješe jedinica kæi od dvanaest godina, i ona umiraše. A kad iðaše Isus, turkaše ga narod.

43 I bješe jedna bolesna žena od teèenja krvi dvanaest godina, koja je sve svoje imanje potrošila na ljekare i nijedan je nije mogao izlijeèiti,

44 I pristupivši sastrag dotaèe se skuta od haljine njegove, i odmah stade teèenje krvi njezine.

45 I reèe Isus: ko je to što se dotaèe mene? A kad se svi odgovarahu, reèe Petar i koji bijahu s njim: uèitelju! narod te opkolio i turka te, a ti kažeš: ko je to što se dotaèe mene?

46 A Isus reèe: neko se dotaèe mene; jer ja osjetih silu koja iziðe iz mene.

47 A kad vidje žena da se nije sakrila, pristupi drkæuæi, i pade pred njim, i kaza mu pred

svijem narodom zašto ga se dotaèe i kako odmah ozdravi.

⁴⁸ A on joj reèe: ne boj se, kæeri! vjera tvoja pomože ti; idi s mirom.

⁴⁹ Dok on još govoraše dođe neko od kuæe starješine zbornièkoga govoreæi mu: umrije kæi tvoja, ne trudi uèitelja.

⁵⁰ A kad èu Isus, odgovori mu govoreæi: ne boj se, samo vjeruj, i oživljeæe.

⁵¹ A kad dođe u kuæu, ne dade nijednome uæi osim Petra i Jovana i Jakova, i djevojéina oca i matere.

⁵² A svi plakahu i jaukahu za njom; a on reèe: ne plaèite, nije umrla nego spava.

⁵³ I potsmijevahu mu se znajuæi da je umrla.

⁵⁴ A on izagnavši sve uze je za ruku, i zovnu govoreæi: djevojko! ustani!

⁵⁵ I povrati se duh njezin, i ustade odmah; i zapovjedi da joj dadu neka jede.

⁵⁶ I diviše se roditelji njezini. A on im zapovjedi da nikome ne kazuju šta je bilo.

9

¹ Sazvavši pak dvanaestoricu dade im silu i vlast nad svijem ðavolima, i da iscijeljuju od bolesti.

² I posla ih da propovijedaju carstvo Božije, i da iscijeljuju bolesnike.

³ I reèe im: ništa ne uzimajte na put, ni štapa ni torbe ni hljeba ni novaca, niti po dvije haljine da imate.

⁴ U koju kuæu uđete ondje budite i odande polazite.

5 I gdje vas ne prime izlazeæi iz grada onoga
otresite i prah s nogu svojih, za svjedoèanstvo
na njih.

6 A kad iziðoše, iðahu po selima propovijeda-
juæi jevanðelje i iscijeljujuæi svuda.

7 A kad èu Irod èetverovlasnik šta on èini,
ne mogase se naèuditi, jer neki govorahu da je
Jovan ustao iz mrtvijeh,

8 A jedni da se Ilija pojavio, a jedni da je ustao
koji od starijeh proroka.

9 I reèe Irod: Jovana ja posjekoh; ali ko je to
o kome ja takova èuedesa slušam? I željaše ga
vidjeti.

10 I vrativši se apostoli kazaše mu šta su
poèinili. I uzevši ih otide nasamo u pustinju kod
grada koji se zvaše Vitsaida.

11 A narod razumjevši poðe za njim, i primivši
ih govoraše im o carstvu Božijemu i iscijeljivaše
koji trebahu iscijeljivanja.

12 A dan stade naginjati. Tada pristupiše
dvanaestorica i rekoše mu: otpusti narod, neka
idu na konak u okolna sela i palanke, i nek naðu
jela, jer smo ovdje u pustinji.

13 A on im reèe: podajte im vi neka jedu. A oni
rekoše: u nas nema više od pet hljebova i dvije
ribe; veæ ako da idemo mi da kupimo na sve ove
ljude jela?

14 Jer bijaše ljudi oko pet hiljada. Ali on reèe
uèenicima svojim: posadite ih na gomile po
pedeset.

15 I uèiniše tako, i posadiše ih sve.

16 A on uze onijeh pet hljebova i obje ribe,
i pogledavši na nebo blagoslovi ih i prelomi, i

davaše uèenicima da razdadu narodu.

¹⁷ I jedoše i nasitiše se svi, i nakupiše komada dvanaest kotarica što im preteèe.

¹⁸ I kad se jedanput moljaše Bogu nasamo, s njim bijahu uèenici, i zapita ih govoreæi: ko govore ljudi da sam ja?

¹⁹ A oni odgovarajuæi rekoše: jedni vele da si Jovan krstitelj, a drugi da si Ilija; a drugi da je koji ustao od starijeh proroka.

²⁰ A on im reèe: a vi šta mislite ko sam ja? A Petar odgovarajuæi reèe: Hristos Božij.

²¹ A on im zaprijeti i zapovjedi da nikome ne kazuju toga

²² Govoreæi da sinu èovjeèijemu treba mnogo postradati, i da æe ga starješine i glavari sveštenièki i književnici okriviti, i da æe ga ubiti, i treæi dan da æe ustati.

²³ A svima govoraše: ko hoæe da ide za mnom neka se odreèe sebe i uzme krst svoj i ide za mnom.

²⁴ Jer ko hoæe dušu svoju da saèuva, izgubiæe je; a ko izgubi dušu svoju mene radi onaj æe je saèuvati.

²⁵ Jer kaku æe korist imati èovjek ako sav svijet pridobije a sebe izgubi ili sebi naudi?

²⁶ Jer ko se postidi mene i mojih rijeèi njega æe se sin èovjeèij postidjeti kad doðe u slavi svojoj i oèinoj i svetijeh anđela.

²⁷ A zaista vam kažem: imaju neki među ovima što stoje ovdje koji neæe okusiti smrti dok ne vide carstva Božijega.

²⁸ A kad proðe osam dana poslije onijeh rijeèi, uze Petra i Jovana i Jakova i iziðe na goru da se

pomoli Bogu.

²⁹ I kad se moljaše postade lice njegovo drukèije, i odijelo njegovo bijelo i sjajno.

³⁰ I gle, dva èovjeka govorahu s njim, koji bijahu Mojsije i Ilija.

³¹ Pokazaše se u slavi, i govorahu o izlasku njegovu koji mu je trebalo svršiti u Jerusalimu.

³² A Petar i koji bijahu s njim bijahu zaspali; ali probudivši se vidješe slavu njegovu i dva èovjeka koji s njim stajahu.

³³ I kad se odvojiše od njega reèe Petar Isusu: uèitelju! dobro nam je ovdje biti; i da naèinimo tri sjenice: jednu tebi, i jednu Mojsiju, i jednu Iliju: ne znajuæi šta govoraše.

³⁴ A dok on to govoraše dođe oblak i zakloni ih; i uplašiše se kad zaðoše u oblak.

³⁵ I èu se glas iz oblaka govoreæi: ovo je sin moj ljubazni, njega poslušajte.

³⁶ I kad se èujaše glas naðe se Isus sam. I oni umuèaše, i nikom ne javiše ništa u one dane od onoga šta vidješe.

³⁷ A dogodi se drugi dan kad siðoše s gore srete ga mnoštvo naroda.

³⁸ I gle, èovjek iz naroda povika govoreæi: uèitelju! molim ti se, pogledaj na sina mojega, jer mi je jedinac:

³⁹ I gle, hvata ga duh, i ujedanput vièe, i lomi ga s pjenom, i jedva otide od njega kad ga izlomi;

⁴⁰ I molih uèenike tvoje da ga istjeraju, pa ne mogoše.

⁴¹ I odgovarajuæi Isus reèe: o rode nevjerni i pokvareni! dokle æu biti s vama i trpljeti vas?

Dovedi mi sina svojega amo.

42 A dok još iđaše k njemu obori ga ѕavo, i stade ga lomiti. A Isus zaprijeti duhu neèistome, i iscijeli momèe, i dade ga ocu njegovu.

43 I svi se divljahu velièini Božijoj. A kad se svi èuðahu svemu što èinjaše Isus, reèe uèenicima svojijem:

44 Metnite vi u uši svoje ove rijeèi: jer sin èovjeèij treba da se preda u ruke èovjeèije.

45 A oni ne razumješe rijeèi ove; jer bješe sakrivena od njih da je ne mogoše razumjeti; i bojahu se da ga zapitaju za ovu rijeè.

46 A uđe misao u njih ko bi najveæi bio među njima.

47 A Isus znajuæi pomisli srca njihovijeh uze dijete i metnu ga preda se,

48 I reèe im: koji primi ovo dijete u ime moje, mene prima; i koji mene prima, prima onoga koji me je poslao; jer koji je najmanji među vama on je veliki.

49 A Jovan odgovarajuæi reèe: uèitelju! vidjesmo jednoga gdje imenom tvojijem izgoni ѕavole, i zabranismo mu, jer ne ide s nama za tobom.

50 I reèe mu Isus: ne branite; jer ko nije protiv vas s vama je.

51 A kad se navršiše dani uzeæa njegova, on namjeri da ide pravo u Jerusalim.

52 I posla glasnike pred licem svojijem; i oni otidoše i doðoše u selo Samarjansko da mu ugotove gdje æe noæiti.

53 I ne primiše ga; jer vidješe da ide u Jerusalim.

54 A kad vidješe uèenici njegovi Jakov i Jovan, rekoše: Gospode! hoæeš li da reèemo da oganj siðe s neba i da ih istrijebi kao i Ilija što uèini?

55 A on okrenuvši se zaprijeti im i reèe: ne znate kakvoga ste vi duha;

56 Jer sin èovjeèej nije došao da pogubi duše èovjeèije nego da saèuva. I otidoše u drugo selo.

57 A kad iðahu putem reèe mu neko: Gospode! ja idem za tobom kud god ti poðeš.

58 I reèe mu Isus: lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda: a sin èovjeèej nema gdje zakloniti glave.

59 A drugome reèe: hajde za mnom. A on reèe: Gospode! dopusti mi da idem najprije da ukopam oca svojega.

60 A Isus reèe mu: ostavi neka mrtvi ukopavaju svoje mrtvace; a ti hajde te javljaj carstvo Božije.

61 A drugi reèe: Gospode! ja idem za tobom; ali dopusti mi najprije da idem da se oprostim s domašnjima svojijem.

62 A Isus reèe mu: nijedan nije pripravan za carstvo Božije koji metne ruku svoju na plug pa se obzire natrag.

10

1 A potom izabra Gospod i drugijeh sedamdesetoricu, i posla ih po dva i dva pred licem svojijem u svaki grad i u mjesto kuda šeaše sam doæi.

2 A reèe im: žetva je dakle velika a poslenika malo; nego se molite gospodaru od žetve da izvede poslenike na žetvu svoju.

3 Idite; eto ja vas šaljem kao jaganjce meðu vukove.

4 Ne nosite kese ni torbe ni obuæe, i nikoga ne pozdravljaljajte na putu.

5 U koju god kuæeu uðete najprije govorite: mir kuæai ovoj.

6 I ako dakle bude ondje sin mira, ostaæe na njemu mir vaš; ako li ne bude, vratiæe se k vama.

7 A u onoj kuæei budite, i jedite i pijte što u njih ima; jer je poslenik dostojan svoje plate; ne prelazite iz kuæee u kuæeu.

8 I u koji god grad doðete i prime vas, jedite što se doneše pred vas.

9 I iscijelujte bolesnike koji su u njemu, i govorite im: približi se k vama carstvo Božije.

10 I u koji god grad doðete i ne prime vas, izišavši na ulice njegove recite:

11 I prah od grada vašega koji je prionuo za nas otresamo vam; ali ovo znajte da se približi k vama carstvo Božije.

12 Kažem vam da æe Sodomu biti lakše u onaj dan negoli gradu onome.

13 Teško tebi, Horazine! teško tebi, Vitsaido! Jer da su u Tiru i u Sidonu bila èuedesa što su bila u vama, davno bi se u vreæi i u pepelu sjedeæi pokajali.

14 Ali Tiru i Sidonu biæe lakše na sudu nego vama.

15 I ti, Kapernaume! koji si se do nebesa podigao do pakla æeš propasti.

16 Ko vas sluša mene sluša; i ko se vas odrièe mene se odrièe; a ko se mene odrièe, odrièe se onoga koji je mene poslao.

17 Vratiše se pak sedamdesetorica s radosti govoreæi: Gospode! i ðavoli nam se pokoravaju

u ime tvoje.

¹⁸ A on im reèe: ja vidjeh sotonu gdje spade s neba kao munja.

¹⁹ Evo vam dajem vlast da stajete na zmije i na skorpije i na svaku silu neprijateljsku, i ništa vam neæe nauditi.

²⁰ Ali se tome ne radujte što vam se duhovi pokoravaju, nego se radujte što su vaša imena napisana na nebesima.

²¹ U taj èas obradova se Isus u duhu i reèe: hvalim te, oèe, Gospode neba i zemlje, što si ovo sakrio od premudrijeh i razumnijeh a kazao si prostima. Da, oèe, jer je tako bila volja tvoja.

²² I okrenuvši se k uèenicima reèe: sve je meni predao otac moj, i niko ne zna ko je sin osim oca, ni ko je otac osim sina, i ako sin hoæee kome kazati.

²³ I okrenuvši se k uèenicima nasamo reèe: blago oèima koje vide što vi vidite.

²⁴ Jer vam kažem da su mnogi proroci i carevi željeli vidjeti što vi vidite, i ne vidješe; i èuti što vi èujete, i ne èuše.

²⁵ I gle, ustade jedan zakonik i kušajuæi ga reèe: uèitelju! šta æu èiniti da dobijem život vjeèni?

²⁶ A on mu reèe: šta je napisano u zakonu? kako èitaš?

²⁷ A on odgovarajuæi reèe: ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojijem, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom, i svom misli svojom; i bližnjega svojega kao samoga sebe.

²⁸ Reèe mu pak: pravo si odgovorio; to èini i biæeš živ.

29 A on šæadijaše da se opravda, pa reèe Isusu: a ko je bližnji moj?

30 A Isus odgovarajuæi reèe: jedan èovjek silažaše iz Jerusalima u Jerihon, pa ga uhvatiše hajduci, koji ga svukoše i izraniše, pa otidoše, ostavivši ga pola mrtva.

31 A iznenada silažaše onijem putem nekakav sveštenik, i vidjevši ga proðe.

32 A tako i Levit kad je bio na onome mjestu, pristupi, i vidjevši ga proðe.

33 A Samarjanin nekakav prolazeæi doðe nad njega, i vidjevši ga sažali mu se;

34 I pristupivši zavi mu rane i zali uljem i vinom; i posadivši ga na svoje kljuse dovede u gostonicu, i ustade oko njega.

35 I sjutradan polazeæi izvadi dva groša te dade krèmaru, i reèe mu: gledaj ga, i što više potrošiš ja æeu ti platiti kad se vratim.

36 Šta misliš dakle, koji je od one trojice bio bližnji onome što su ga bili uhvatili hajduci?

37 A on reèe: onaj koji se smilovao na njega. A Isus mu reèe: idi, i ti èini tako.

38 A kad iðahu putem i on uðe u jedno selo, a žena neka, po imenu Marta, primi ga u svoju kuæeu.

39 I u nje bješe sestra, po imenu Marija, koja i sjede kod nogu Isusovijeh i slušaše besjedu njegovu.

40 A Marta se bješe zabunila kako æe ga doèekati, i prikuèivši se reèe: Gospode! zar ti ne mariš što me sestra moja ostavi samu da služim? reci joj dakle da mi pomože.

41 A Isus odgovarajuæi reèe joj: Marta! Marta! brineš se i trudiš za mnogo,

42 A samo je jedno potrebno. Ali je Marija dobri dijel izabrala, koji se neæee uzeti od nje.

11

1 I kad se moljaše Bogu na jednom mjestu pa presta, reèe mu neki od uèenika njegovijeh: Gospode! nauèi nas moliti se Bogu, kao što i Jovan nauèi svoje uèenike.

2 A on im reèe: kad se molite Bogu govorite: oèe naš koji si na nebesima, da se sveti ime tvoje; da doðe carstvo tvoje; da bude volja tvoja i na zemlji kao na nebu;

3 Hljeb naš potrebni daji nam svaki dan;

4 I oprosti nam grijeha naše, jer i mi opråštamo svakome dužniku svojemu; i ne navedi nas u napast; nego nas izbavi oda zla.

5 I reèe im: koji od vas ima prijatelja, i otide mu u ponoæei i reèe mu: prijatelju! daj mi tri hlijeba u zajam;

6 Jer mi doðe prijatelj s puta, i nemam mu šta postaviti;

7 A on iznutra odgovarajuæi da reèe: ne uznemiruj me; veæ su vrata zatvorena i djeca su moja sa mnom u postelji, i ne mogu ustati da ti dam.

8 I kažem vam: ako i ne ustane da mu da zato što mu je prijatelj, ali za njegovo bezobrazno iskanje ustaæe i daæe mu koliko treba.

9 I ja vama kažem: ištite i daæe vam se: tražite i naæei æete; kucajte i otvoriæe vam se.

¹⁰ Jer svaki koji ište, prima; i koji traži, nalazi; i koji kuca, otvora mu se.

¹¹ Koji je među vama otac u koga ako sin zaište hljeba da mu da kamen? Ili ako zaište ribe da mu da mjesto ribe zmiju?

¹² Ili ako zaište jaje da mu da skorpiju?

¹³ Kad dakle vi, zli buduæi, umijete dobre dare davati djeci svojoj, koliko æe više otac nebeski dati Duha svetoga onima koji ištu u njega?

¹⁴ I jednom izgna ðavola koji bješe nijem; kad ðavo iziðe progovori nijemi; i diviše se ljudi.

¹⁵ A neki od njih rekoše: pomoæeu Veelzevula kneza ðavolskoga izgoni ðavole.

¹⁶ A drugi kušajuæi ga iskahu od njega znak s neba.

¹⁷ A on znajuæi pomisli njihove reèe im: svako carstvo koje se razdijeli samo po sebi, opustjeæee, i dom koji se razdijeli sam po sebi, propaæee.

¹⁸ Tako i sotona ako se razdijeli sam po sebi, kako æe ostati njegovo carstvo? kao što kažete da pomoæeu Veelzevula izgonim ðavole.

¹⁹ Ako li ja pomoæeu Veelzevula izgonim ðavole, sinovi vaši èijom pomoæeu izgone? Zato æe vam oni biti sudije.

²⁰ A ako li ja prstom Božijim izgonim ðavole, dakle je došlo k vama carstvo Božije.

²¹ Kad se jaki naoruža i èuva svoj dvor, imanje je njegovo na miru;

²² A kad doðe jaèi od njega i nadvlada ga, uzme sve oružje njegovo u koje se uzdao, i razdijeli što otme od njega.

²³ Koji nije sa mnom, protiv mene je; i koji sa mnom ne sabira, prosipa.

24 Kad neèisti duh iziðe iz èovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeæi pokaja, i ne našavši reèe: da se vratim u dom svoj otkuda sam izišao;

25 I došavši naðe pometen i ukrašen.

26 Tada otide i uzme sedam drugijeh duhova gorijeh od sebe, i ušavši žive ondje; i bude potonje èovjeku onome gore od prvoga.

27 A kad to govoraše, podiže glas jedna žena iz naroda i reèe mu: blago utrobi koja te je nosila, i sisama koje si sao!

28 A on reèe: blago i onima koji slušaju rijeè Božiju, i drže je.

29 A narodu koji se skupljaše stade govoriti: rod je ovaj zao; ište znak, i neæe mu se dati znak osim znaka Jone proroka;

30 Jer kako što Jona bi znak Ninevljanima, tako æe i sin èovjeèij biti rodu ovome.

31 Carica južna iziæi æe na sud s ljudima roda ovoga, i osudiæe ih; jer ona doðe s kraja zemlje da sluša premudrost Solomunovu: a gle, ovdje je veæi od Solomuna.

32 Ninevljani iziæi æe na sud s rodom ovijem, i osudiæe ga; jer se pokajaše pouèenjem Joninijem: a gle, ovdje je veæi od Jone.

33 Niko ne meæe zapaljene svijeæe na sakriveno mjesto, niti pod sud, nego na svijeæenjak da vide svjetlost koji ulaze.

34 Svijeæa je tijelu oko. Ako dakle oko tvoje bude zdravo, sve æe tijelo tvoje biti svijetlo; ako li oko tvoje bude kvarno, i tijelo je tvoje tamno.

35 Gledaj dakle da vidjelo koje je u tebi ne bude tama.

36 Jer ako je sve tijelo tvoje svijetlo da nema

nikakvoga uda tamna, biæe svijetlo kao kad te svijeæa obasjava svjetlošæu.

³⁷ A kad govoraše, moljaše ga nekakav farisej da objeduje u njega. A on ušavši sjede za trpezu.

³⁸ A farisej se zaèudi kad vidje da se najprije ne umi prije objeda.

³⁹ A Gospod reèe mu: sad vi fariseji spolja èistite èašu i zdjelu, a iznutra vam je puno grabeža i zlobe.

⁴⁰ Bezumni! nije li onaj naèinio i iznutra koji je spolja naèinio?

⁴¹ Ali dajite milostinju od onoga što je unutra; i gle, sve æe vam biti èisto.

⁴² Ali teško vama farisejima što dajete desetak od metvice i od rute i od svakoga povræa, a prolazite pravdu i ljubav Božiju: ovo je trebalo èiniti, i ono ne ostavlјati.

⁴³ Teško vama farisejima što tražite zaèelja po zbornicama i da vam se klanja po ulicama.

⁴⁴ Teško vama književnici i fariseji, licemjeri, što ste kao sakriveni grobovi po kojima ljudi idu i ne znadu ih.

⁴⁵ A neki od zakonika odgovarajuæi reèe: uèitelju! govoreæi to i nas sramotiš.

⁴⁶ A on reèe: teško i vama zakonicima što tovarite na ljude bremena preteška za nošenje, a vi jednjem prstom svojijem neæete da ih prihvivate.

⁴⁷ Teško vama što zidate grobove prorocima, a vaši su ih ocevi pobili.

⁴⁸ Vi dakle svjedoèite i odobravate djela otaca svojih; jer ih oni pobiše, a vi im grobove zidate.

⁴⁹ Zato i premudrost Božija reèe: poslaæeu im

proroke i apostole, i od njih æe jedne pobiti, a druge protjerati;

⁵⁰ Da se ište od roda ovoga krv sviju proroka koja je prolivena od postanja svijeta,

⁵¹ Od krvi Aveljeve tja do krvi Zarijne, koji pogibe među oltarom i crkvom. Da, kažem vam, iskaæe se od roda ovoga.

⁵² Teško vama zakonici što uzeste kljuè od znanja: sami ne uðoste, a koji šæadijahu da uðu, zabraniste im.

⁵³ A kad im on ovo govoraše, poèeše književnici i fariseji vrlo navaljivati k njemu i mnogijem pitanjem zabunjivati ga,

⁵⁴ Vrebajuæi i pazeæi na njega ne bi li što ulovili iz usta njegovijeh da ga okrive.

12

¹ Kad se na njih skupiše hiljade naroda da stadoše gaziti jedan drugoga, onda poèe najprije govoriti uèenicima svojijem: èuvajte se kvasca farisejskoga, koji je licemjerje.

² Jer ništa nije sakriveno što se neæe otkriti, ni tajno što se neæe doznati;

³ Jer što u mraku rekoste, èuæe se na vidjelu; i što na uho šaptaste u klijetima, propovijedaæe se na krovovima.

⁴ Ali vam kažem, prijateljima svojijem: ne bojte se od onijeh koji ubijaju tijelo i potom ne mogu ništa više uèiniti.

⁵ Nego æeu vam kazati koga da se bojite: bojte se onoga koji ima vlast pošto ubije baciti u pakao; da, kažem vam, onoga se bojite.

6 Ne prodaje li se pet vrabaca za dva dinara? i nijedan od njih nije zaboravljen pred Bogom.

7 A u vas je i kosa na glavi izbrojena. Ne bojte se dakle; vi ste bolji od mnogo vrabaca.

8 Nego vam kažem: koji god prizna mene pred ljudima priznaće i sin èovjeèij njega pred anđelima Božnjim;

9 A koji se odreèe mene pred ljudima njega æe se odreæi pred anđelima Božnjim.

10 I svaki koji reèe rijeè na sina èovjeèijega oprostiće mu se, a koji huli na svetoga Duha neæe mu se oprostiti.

11 A kad vas dovedu u zbornice i na sudove i pred poglavare, ne brinite se kako æete ili šta odgovoriti, ili šta æete kazati;

12 Jer æe vas sveti Duh nauèiti u onaj èas šta treba reæi.

13 Reèe mu pak neki iz naroda: uèitelju! reci bratu mojemu da podijeli sa mnom dostojanje.

14 A on mu reèe: èovjeèe! ko je mene postavio sudjom ili kmetom nad vama?

15 A njima reèe: gledajte i èuvajte se od lakomstva; jer niko ne živi onijem što je suviše bogat.

16 Kaza im pak prièu govoreæi: u jednoga bogatog èovjeka rodi njiva.

17 I mišljaše u sebi govoreæi: šta æeu èiniti? nemam u što sabrati svoje ljetine.

18 I reèe: evo ovo æeu èiniti: pokvariæu žitnice svoje i naèiniæu veæe; i ondje æeu sabrati sva svoja žita i dobro svoje;

19 I kazaæu duši svojoj: dušo! imаш mnogo imanje na mnogo godina; poèivaj, jedi, pij, veseli

se.

²⁰ A Bog njemu reèe: bezumnièe! ovu noæ uzeæe dušu tvoju od tebe; a što si pripravio èije æe biti?

²¹ Tako biva onome koji sebi teèe blago a ne bogati se u Boga.

²² A uèenicima svojijem reèe: zato vam kažem: ne brinite se dušom svojom šta æete jesti; ni tijelom u što æete se obuæi:

²³ Duša je pretežnija od jela i tijelo od odijela.

²⁴ Pogledajte gavrane kako ne siju, ni žanju, koji nemaju podruma ni žitnica, i Bog ih hrani: a koliko ste vi pretežniji od ptica?

²⁵ A ko od vas brinuæi se može primaknuti rastu svojemu lakat jedan?

²⁶ A kad ni najmanje što ne možete, zašto se brinete za ostalo?

²⁷ Pogledajte ljiljane kako rastu: ne trude se, niti predu; ali ja vam kažem da ni Solomun u svoj slavi svojoj ne obuèe se kao jedan od njih.

²⁸ A kad travu po polju, koja danas jest a sjutra se u peæ baca, Bog tako odijeva, akamoli vas, malovjerni!

²⁹ I vi ne ištite šta æete jesti ili šta æete piti, i ne brinite se;

³⁰ Jer ovo sve ištu i neznabošci ovoga svijeta; a otac vaš zna da vama treba ovo.

³¹ Nego ištite carstva Božijega, i ovo æe vam se sve dodati.

³² Ne boj se, malo stado! jer bi volja vašega oca da vam da carstvo.

³³ Prodajite što imate i dajite milostinju; naèinite sebi torbe koje neæee ovetšati, haznu

koja se nikad neæe isprazniti, na nebesima, gdje se lupež ne prikuèuje niti moljac jede.

³⁴ Jer gdje je vaše blago ondje æe biti i srce vaše.

³⁵ Neka budu vaša bedra zapregnuta i svijeæe zapaljene;

³⁶ I vi kao ljudi koji èekaju gospodara svojega kad se vrati sa svadbe da mu odmah otvore kako doðe i kucne.

³⁷ Blago onijem slugama koje naðe gospodar kad doðe a oni straže. Zaista vam kažem da æe se zapregnuti, i posadiæe ih, i pristupiæe te æe im služiti.

³⁸ I ako doðe u drugu stražu, i u treæu stražu doðe, i naðe ih tako, blago onijem slugama.

³⁹ Ali ovo znajte: kad bi znao domaæin u koji æe èas doæi lupež, èuvao bi i ne bi dao potkopati kuæee svoje.

⁴⁰ I vi dakle budite gotovi; jer u koji èas ne mislite doæi æe sin èovjeèij.

⁴¹ A Petar mu reèe: Gospode! govoriš li nama ovu prièu ili svima?

⁴² A Gospod reèe: ko je dakle taj vjerni i mudri pristav kojega postavi gospodar nad èeljadi svojom da im daje hranu na obrok?

⁴³ Blago tome sluzi kojega došavši gospodar njegov naðe da izvršuje tako.

⁴⁴ Zaista vam kažem: nad svijem svojijem imanjem postaviæe ga.

⁴⁵ Ako li reèe sluga u srcu svojemu: neæe moj gospodar još zadugo doæi; i stane biti sluge i sluškinje, i jesti i piti, i opijati se;

⁴⁶ Doæi æe gospodar toga sluge u dan kad se

ne nada, i u èas kad ne misli, i rasjeæi æe ga, i dijel njegov metnuæe s nevjernima.

47 A onaj sluga koji zna volju gospodara svojega, i nije se pripravio, niti uèinio po volji njegovoj, biæe vrlo bijen;

48 A koji ne zna pa zasluži boj, biæe malo bijen. Kome je god mnogo dano mnogo æe se iskati od njega; a kome predaše najviše najviše æe iskati od njega.

49 Ja sam došao da bacim oganj na zemlju; i kako bi mi se htjelo da se veæ zapalio!

50 Ali se meni valja krstiti krštenjem, i kako mi je teško dok se ne svrši!

51 Mislite li da sam ja došao da dam mir na zemlju? Ne, kažem vam, nego razdor.

52 Jer æe otsele pet u jednoj kuæi biti razdijeljeni, ustaaæe tri na dva, i dva na tri.

53 Ustaaæe otac na sina i sin na oca; mati na kær i kaei na mater; svekrva na snahu svoju i snaha na svekrvu svoju.

54 A narodu govoraše: kad vidite oblak gdje se diže od zapada odmah kažete: biæe dažd; i biva tako.

55 I kad vidite jug gdje duva kažete: biæe vruæina; i biva.

56 Licemjeri! lice neba i zemlje umijete poznavati, a vremena ovoga kako ne poznajete?

57 Zašto pak i sami od sebe ne sudite pravedno?

58 Jer kad ideš sa svojijem suparnikom knezu, gledaj ne bi li se na putu s njim poravnao da te ne pritegne sudiji, i sudija da te ne preda sluzi, i sluga da te ne baci u tamnicu.

59 Kažem ti: neæeš odande iziæi dok ne daš i pošljednjega dinara.

13

1 U to vrijeme pak doðoše neki i kazaše za Galilejce kojih krv pomiješa Pilat sa žrtvama njihovijem.

2 I odgovarajuæi Isus reèe im: mislite li da su ti Galilejci bili najgrješniji od sviju Galilejaca, jer tako postradaše?

3 Ne, kažem vam, nego ako se ne pokajete, svi æete tako izginuti.

4 Ili oni osamnaest što na njih pade kula Siloamska i pobi ih, mislite li da su oni najkrivlji bili od sviju Jerusalimljana?

5 Ne, kažem vam, nego ako se ne pokajete, svi æete tako izginuti.

6 Kaza im pak ovu prièu: jedan èovjek imadijaše smokvu usaðenu u svome vinogradu, i dođe da traži roda na njoj, i ne naðe.

7 Onda reèe vinogradaru: evo treæa godina kako dolazim i tražim roda na ovoj smokvi, i ne nalazim; posijeci je dakle, zašto zemlji da smeta?

8 A on odgovarajuæi reèe mu: gospodaru! ostavi je i za ovu godinu dok okopam oko nje i obaspem gnojem;

9 Pa da ako rodi: ako li ne, posjeæi æeš je na godinu.

10 A kad uèaše u jednoj zbornici u subotu,

11 I gle, bješe ondje žena bolesna od duha osamnaest godina, i bješe zgrèena, i ne mogla se ispraviti.

12 A kad je vidje, dozva je Isus i reèe joj: ženo! oproštena si od bolesti svoje.

13 I metnu na nju ruke, i odmah se ispravi i hvaljaše Boga.

14 A starješina od zbornice srđaše se što je Isus iscijeli u subotu, i odgovarajuæi reèe narodu: šest je dana u koje treba raditi, u one dakle dolazite te se lijeèite, a ne u dan subotni.

15 A Gospod mu odgovori i reèe: licemjere! svaki od vas u subotu ne odrješuje li svojega vola ili magarca od jasala, i ne vodi da napoji?

16 A ovu kær Avraamovu koju sveza sotona evo osamnaesta godina, ne trebaše li je odriješiti iz ove sveze u dan subotni?

17 I kad on ovo govoraše stiðahu se svi koji mu se protivljahu; i sav narod radovaše se za sva njegova slavna djela.

18 A on im reèe: kakvo je carstvo Božije? i kakvo æeu kazati da je?

19 Ono je kao zrno gorušièeno, koje uzevši èovjek baci u vrt svoj, i uzraste i posta drvo veliko, i ptice nebeske useliše se u grane njegove.

20 Opet reèe: kakvo æeu kazati da je carstvo Božije?

21 Ono je kao kvasac koji uzevši žena metnu u tri kopanje brašna, dok ne uskise sve.

22 I prolažaše po gradovima i selima uèeæi i putujuæi u Jerusalim.

23 Reèe mu pak neko: Gospode! je li malo onijeh koji æe biti spaseni? A on im reèe:

24 Navalite da uđete na tjesna vrata; jer vam kažem: mnogi æe tražiti da uđu i neæe moæi:

25 Kad ustane domaæin i zatvori vrata, i stanete napolju stajati i kucati u vrata govoreæi: Gospode! Gospode! otvori nam; i odgovarajuæi reæi æe vam: ne poznajem vas otkuda ste.

26 Tada æete stati govoriti: mi jedosmo pred tobom i pismo, i po ulicama našijem uèio si.

27 A on æe reæi: kažem vam: ne poznajem vas otkuda ste; otstupite od mene svi koji nepravdu èinite.

28 Ondje æe biti plaè i škrgut zuba, kad vidite Avraama i Isaka i Jakova i sve proroke u carstvu Božijemu, a sebe napolje istjerane.

29 I doæi æe od istoka i zapada i sjevera i juga i sješæe za trpezu u carstvu Božijemu.

30 I gle, ima pošljednjijeh koji æe biti prvi, i ima prvijeh koji æe biti pošljednji.

31 U taj dan pristupiše neki od fariseja govoreæi mu: iziði i idi odavde, jer Irod hoæe da te ubije.

32 I reèe im: idite te kažite onoj lisici: evo izgonim ðavole i iscijelujem danas i sjutra, a treæi dan svršiæu.

33 Ali danas i sjutra i prekosjutra treba mi iæi; jer prorok ne može poginuti izvan Jerusalima.

34 Jerusalime, Jerusalime, koji ubijaš proroke i zasipaš kamenjem poslane k sebi! koliko puta htjeh da skupim èeda twoja kao kokoš gnijezdo svoje pod krila, i ne htjeste!

35 Eto æe vam se ostaviti kuæa vaša pusta; a ja vam kažem: neæete mene vidjeti dok ne dođe da reèete: blagosloven koji ide u ime Gospodnje.

14

¹ I dogodi mu se da dođe u subotu u kuæeu jednoga kneza farisejskoga da jede hljeb; i oni motrahu na njega.

² I gle, bješe pred njim nekakav èovjek na kome bješe debela bolest.

³ I odgovarajuæi Isus reèe zakonicima i farisejima govoreæi: je li slobodno u subotu iscijeljivati?

⁴ A oni oæutješe. I dohvativši ga se iscijeli ga i otpusti.

⁵ I odgovarajuæi reèe im: koji od vas ne bi svojega magarca ili vola da mu padne u bunar odmah izvadio u dan subotni?

⁶ I ne mogoše mu odgovoriti na to.

⁷ A gostima kaza prièu, kad opazi kako izbirahu zaèelja, i reèe im:

⁸ Kad te ko pozove na svadbu, ne sjedaj u zaèelje, da ne bude meðu gostima ko stariji od tebe;

⁹ I da ne bi došao onaj koji je pozvao tebe i njega, i rekao ti: podaj mjesto ovome: i onda æeš sa stidom sjesti na niže mjesto.

¹⁰ Nego kad te ko pozove, došavši sjedi na posljednje mjesto, da ti reèe kad dođe onaj koji te pozva: prijatelju! pomakni se više; tada æe tebi biti èast pred onima koji sjede s tobom za trpezom.

¹¹ Jer svaki koji se podiže, poniziæe se; a koji se ponižuje, podignuæe se.

¹² A i onome što ih je pozvao reèe: kad daješ objed ili veèeru, ne zovi prijatelja svojih, ni braæe svoje, ni roðaka svojih, ni susjeda

bogatijeh, da ne bi i oni tebe kad pozvali i vratili ti;

13 Nego kad èiniš gozbu, zovi siromuhe, kljaste, hrome, slijepе;

14 I blago æe ti biti što ti oni ne mogu vratiti; nego æe ti se vratiti o vaskrseniju pravednijeh.

15 A kad èu to neki od onijeh što sjeðahu s njim za trpezom reèe mu: blago onome koji jede hljeba u carstvu Božijemu!

16 A on mu reèe: jedan èovjek zgotovi veliku veèeru, i pozva mnoge;

17 I kad bi vrijeme veèeri, posla slugu svojega da kaže zvanima: hajdete, jer je veæ sve gotovo.

18 I poèeše se izgovarati svi redom; prvi mu reèe: kupih njivu, i valja mi iæi da je vidim; molim te izgovori me.

19 I drugi reèe: kupih pet jarmova volova, i idem da ih ogledam; molim te, izgovori me.

20 I treæi reèe: oženih se, i zato ne mogu doæi.

21 I došavši sluga taj kaza ovo gospodaru svome. Tada se rasrdi domaæin i reèe sluzi svome: idi brzo na raskršæa i ulice gradske, i dovedi amo siromuhe, i kljaste, i bogaljaste, i slijepе.

22 I reèe sluga: gospodaru, uèinio sam kako si zapovjedio, i još mjesta ima.

23 I reèe gospodar sluzi: iziði na putove i meðu ograde, te natjeraj da doðu da mi se napuni kuæea.

24 Jer vam kažem da nijedan od onijeh zvanijeh ljudi neæe okusiti moje veèere. Jer je mnogo zvanijeh, ali je malo izbranijeh.

25 Iđaše pak s njim mnoštvo naroda, i obazrevši se reče im:

26 Ako ko dođe k meni a ne mrzi na svojega oca, i na mater, i na ženu, i na djecu, i na braęu, i na sestre i na samu dušu svoju, ne može biti moj uèenik.

27 I ko ne nosi krsta svojega i za mnom ne ide, ne može biti moj uèenik.

28 I koji od vas kad hoće da zida kulu ne sjede najprije i ne proraèuni šta æe ga stati, da vidi ima li da može dovršiti?

29 Da ne bi, kad postavi temelj i ne uzmože dovršiti, svi koji gledaju stali mu se rugati

30 Govoreæi: ovaj èovjek poèe zidati, i ne može da dovrši.

31 Ili koji car kad pođe s vojskom da se pobije s drugijem carem ne sjede najprije i ne drži vijeæu može li s deset hiljada sresti onoga što ide na njega sa dvadeset hiljada?

32 Ako li ne može, a on pošlje poslanike dok je onaj još daleko i moli da se pomire.

33 Tako dakle svaki od vas koji se ne odreče svega što ima ne može biti moj uèenik.

34 So je dobra, ali ako so obljetavi, èim æe se osoliti?

35 Niti je potrebna u zemlju ni u gnoj; nego je prospu napolje. Ko ima uši da èuje neka èuje.

15

1 I približavahu se k njemu svi carinici i grješnici da ga èuju.

2 I vikahu na njega fariseji i književnici govoreæi: ovaj prima grješnike i jede s njima.

3 A on im kaza prièu ovu govoreæi:

4 Koji èovjek od vas imajuæi sto ovaca i izgubivši jednu od njih ne ostavi devedeset i devet u pustinji i ne ide za izgubljenom dok je ne naðe?

5 I našavši digne je na ramo svoje radujuæi se,

6 I došavši kuæi sazove prijatelje i susjede govoreæi im: radujte se sa mnom: ja naðoh svoju ovcu izgubljenu.

7 Kažem vam da æe tako biti veæa radost na nebu za jednoga grješnika koji se kaje, negoli za devedeset i devet pravednika kojima ne treba pokajanje.

8 Ili koja žena imajuæi deset dinara, ako izgubi jedan dinar, ne zapali svijeæe, i ne pomete kuæe, i ne traži dobro dok ne naðe?

9 I našavši sazove drugarice i susjede govoreæi: radujte se sa mnom: ja naðoh dinar izgubljeni.

10 Tako, kažem vam, biva radost pred anđelima Božijima za jednoga grješnika koji se kaje.

11 I reèe: jedan èovjek imaše dva sina,

12 I reèe mlaði od njih ocu: oèe! daj mi dio od imanja što pripada meni. I otac im podijeli imanje.

13 I potom do nekoliko dana pokupi mlaði sin sve svoje, i otide u daljnu zemlju; i onamo prosu imanje svoje živeæi besputno.

14 A kad potroši sve, postade velika glad u onoj zemlji, i on se naðe u nevolji.

15 I otisavši pribi se kod jednoga èovjeka u onoj zemlji; i on ga posla u polje svoje da èuva svinje.

16 I željaše napuniti trbuh svoj rošetiæima koje svinje jeðahu, i niko mu ih ne davaše.

17 A kad doðe k sebi, reèe: koliko najamnika u oca mojega imaju hljeba i suviše, a ja umirem od gladi!

18 Ustaæeu i idem ocu svojemu, pa æeu mu reæi: oèe! sagriješih nebu i tebi,

19 I veæ nijesam dostojan nazvati se sin tvoj: primi me kao jednoga od svojih najamnika.

20 I ustavši otide ocu svojemu. A kad je još podaleko bio, ugleda ga otac njegov, i sažali mu se, i potrèavši zagrli ga i cjliva ga.

21 A sin mu reèe: oèe, sagriješih nebu i tebi, i veæ nijesam dostojan nazvati se sin tvoj.

22 A otac reèe slugama svojijem: iznesite najljepšu haljinu i obucite ga, i podajte mu prsten na ruku i obuæeu na noge.

23 I dovedite tele ugojeno te zakoljite, da jedemo i da se veselimo.

24 Jer ovaj moj sin bješe mrtav, i oživlje; i izgubljen bješe, i naðe se. I stadoše se veseliti.

25 A sin njegov stariji bijaše u polju, i dolazeæei kad se približi kuæi èu pjevanje i podvikivanje.

26 I dozvavši jednoga od slugu zapita: šta je to?

27 A on mu reèe: brat tvoj doðe; i otac tvoj zakla tele ugojeno, što ga je zdrava vidio.

28 A on se rasrdi i ne šæadijaše da uðe. Tada iziðe otac njegov i moljaše ga.

29 A on odgovarajuæi reèe ocu: eto te služim toliko godina, i nikad ne prestupih tvoje zapovijesti, pa meni nikad nijesi dao jareta da bih se proveselio sa svojijem društvom;

30 A kad dođe taj tvoj sin koji ti je imanje prosuo s kurvama, zaklao si mu tele ugojeno.

31 A on mu reče: sine! ti si svagda sa mnom, i sve je moje tvoje.

32 Trebalо se razveseliti i obradovati, jer ovaj brat tvoj mrtav bješe, i oživlje; i izgubljen bješe i nađe se.

16

1 A uèenicima svojijem govoraše: bijaše jedan èovjek bogat koji imaše pristava, i toga oblagаше kod njega da mu prosipa imanje.

2 I dozvavši ga reče mu: šta ovo ja èujem za tebe? Daj raèun kako si kuæio kuæu: jer više ne možeš kuæom upravljati.

3 A pristav od kuæe reče u sebi: šta æu èiniti? gospodar moj uzima od mene upravljanje kuæe: kopati ne mogu, prosići stidim se.

4 Znam šta æu èiniti da bi me primili u kuæe svoje kad mi se oduzme upravljanje kuæe.

5 I dozvavši redom dužnike gospodara svojega reče prвome: koliko si dužan gospodaru mojemu?

6 A on reče: sto oka ulja. I reče mu: uzmi pismo svoje i sjedi brzo te napiši pedeset.

7 A potom reče drugome: a ti koliko si dužan? A on reče: sto oka pšenice. I reče mu: uzmi pismo svoje i napiši osamdeset.

8 I pohvali gospodar nevjernoga pristava što mudro uèini; jer su sinovi ovoga vijeka mudriji od sinova vidjela u svojemu naraštaju.

⁹ I ja vama kažem: naèinite sebi prijatelje nepravednjem bogatstvom, da bi vas kad osiromašite primili u vjeèene kuæe.

¹⁰ Koji je vjeran u malom i u mnogom je vjeran; a ko je nevjeran u malom i u mnogom je nevjeran.

¹¹ Ako dakle u nepravednom bogatstvu vjerni ne biste, ko æe vam u istinom vjerovati?

¹² I ako u tuðem ne biste vjerni, ko æe vam dati vaše?

¹³ Nikakav pak sluga ne može dva gospodara služiti; jer ili æe na jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili æe jednome voljeti a za drugoga ne mariti. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.

¹⁴ A ovo sve slušahu i fariseji, koji bijahu srebroljupci, i rugahu mu se.

¹⁵ I reèe im: vi ste oni koji se gradite pravedni pred ljudima; ali Bog zna srca vaša; jer što je u ljudi visoko ono je mrzost pred Bogom.

¹⁶ Zakon i proroci su do Jovana; otsele se carstvo Božije propovijeda jevanđeljem, i svaki navaljuje da uđe u njega.

¹⁷ Lašnje je pak nebu i zemlji proæi negoli jednoj titli iz zakona propasti.

¹⁸ Svaki koji pušta ženu svoju i uzima drugu, preljubu èini; i koji se ženi puštenicom, preljubu èini.

¹⁹ Èovjek neki pak bješe bogat, koji se oblaèaše u skerlet i u svilu, i življaše svaki dan gospodski i veseljaše se.

²⁰ A bijaše jedan siromah, po imenu Lazar, koji ležaše pred njegovijem vratima gnojav,

²¹ I željaše da se nasiti mrvama koje padahu s

trpeze bogatoga; još i psi dolažahu i lizahu gnoj njegov.

²² A kad umrije siromah, odnesoše ga anđeli u naruèje Avraamovo; a umrije i bogati, i zakopaše ga.

²³ I u paklu kad bješe u mukama podiže oèi svoje i ugleda izdaleka Avraama i Lazara u naruèju njegovu,

²⁴ I povikavši reèe: oèe Avraame! smiluj se na me i pošlji mi Lazara neka umoèi u vodu vrh od prsta svojega, i da mi rashladi jezik; jer se muèim u ovome plamenu.

²⁵ A Avraam reèe: sinko! opomeni se da si ti primio dobra svoja u životu svome, i Lazar opet zla; a sad se on tješi, a ti se muèiš.

²⁶ I preko svega toga postavljena je meðu nama i vama velika propast, da oni koji bi htjeli odovud k vama prijeæi, ne mogu, niti oni otuda k nama da prelaze.

²⁷ Tada reèe: molim te dakle, oèe, da ga pošalješ kuæi oca mojega,

²⁸ Jer imam pet braæe: neka im posvjedoèi da ne bi i oni došli na ovo mjesto muèenja.

²⁹ Reèe mu Avraam: oni imaju Mojsija i proroke, neka njih slušaju.

³⁰ A on reèe: ne, oèe Avraame! nego ako im doðe ko iz mrtvijeh pokajaæe se.

³¹ A Avraam mu reèe: ako ne slušaju Mojsija i proroka, da ko i iz mrtvijeh ustane neæe vjerovati.

17

¹ A uèenicima reèe: nije moguæe da ne doðu

sablazni; ali teško onome s koga dolaze;

² Bolje bi mu bilo da mu se vodenjèni kamen objesi o vratu, i da ga bace u more, nego da sablazni jednoga od ovijeh malijeh.

³ Èuvajte se. Ako ti sagriješi brat tvoj, nakaraj ga; pa ako se pokaje, oprosti mu.

⁴ I ako ti sedam puta na dan sagriješi, i sedam puta na dan dođe k tebi i reèe: kajem se, oprosti mu.

⁵ I rekoše apostoli Gospodu: dometni nam vjere.

⁶ A Gospod reèe: kad biste imali vjere koliko zrno gorušièno, i rekli biste ovome dubu: isèupaj se i usadi se u more, i poslušao bi vas.

⁷ Koji pak od vas kad ima slugu koji ore ili èuva stoku pa kad dođe iz polja, reèe mu: hodi brzo i sjedi za trpezu?

⁸ Nego ne kaže li mu: ugotovi mi da veèeram, i zapregnji se te mi služi dok jedem i pijem, pa onda i ti jedi i pij?

⁹ Eda li æe on zahvaliti sluzi tome kad svrši što mu se zapovjedi? Ne vjerujem.

¹⁰ Tako i vi kad svršite sve što vam je zapovjeđeno, govorite: mi smo zaludne sluge, jer uèinismo što smo bili dužni èiniti.

¹¹ I kad iðaše u Jerusalim, on prolažaše između Samarije i Galileje.

¹² I kad ulažaše u jedno selo sretoše ga deset gubavijeh ljudi, koji staše izdaleka,

¹³ I podigoše glas govoreæi: Isuse uèitelju! pomiluj nas.

¹⁴ I vidjevši ih reèe im: idite i pokažite se sveštenicima. I oni iduæi oèistiše se.

15 A jedan od njih vidjevši da se iscijeli povrati se hvaleæi Boga iza glasa,

16 I pade nièice pred noge njegove, i zahvali mu. I to bješe Samarjanin.

17 A Isus odgovarajuæi reèe: ne iscijeliše li se desetorica? Gdje su dakle devetorica?

18 Kako se meðu njima koji ne naðe da se vrati da zahvali Bogu, nego sam ovaj tuðin?

19 I reèe mu: ustani, idi; vjera tvoja pomože ti.

20 A kad ga upitaše fariseji: kad æe doæi carstvo Božije? odgovarajuæi reèe im: carstvo Božije neæe doæi da se vidi;

21 Niti æe se kazati: evo ga ovdje ili ondje; jer gle, carstvo je Božije unutra u vama.

22 A uèenicima reèe: doæi æe vrijeme kad æete zaželjeti da vidite jedan dan sina èovjeeèijega, i neæete vidjeti.

23 I reæi æe vam: evo ovdje je, ili: eno ondje; ali ne izlazite, niti tražite.

24 Jer kako što munja sine s neba, i zasvijetli se preko svega što je pod nebom, tako æe biti i sin èovjeeèij u svoj dan.

25 Ali mu najprije treba mnogo postradati, i okrivljenu biti od roda ovoga.

26 I kako je bilo u vrijeme Nojevo onako æe biti u dane sina èovjeeèijega:

27 Jeðahu, pijahu, ženjahu se, udavahu se do onoga dana kad Noje uðe u kovèeg, i doðe potop i pogubi sve.

28 Tako kao što bi u dane Lotove: jeðahu, pijahu, kupovahu, prodavahu, saðahu, zidahu;

29 A u dan kad iziðe Lot iz Sodoma, udari organj

i sumpor iz neba i pogubi sve.

³⁰ Tako æe biti i u onaj dan kad æe se javiti sin èovjeèij.

³¹ U onaj dan koji se desi na krovu a pokuæstvo njegovo u kuæi, neka ne silazi da ga uzme; i koji se desi u polju, tako neka se ne vraæa natrag.

³² Opominjite se žene Lotove.

³³ Koji poðe da saèuva dušu svoju, izgubiæe je; a koji je izgubi, oživljeæe je.

³⁴ Kažem vam: u onu noæ biæe dva na jednome odru, jedan æe se uzeti a drugi æe se ostaviti;

³⁵ Dvije æe mljeti zajedno, jedna æe se uzeti a druga æe se ostaviti;

³⁶ Dva æe biti na njivi, jedan æe se uzeti a drugi æe se ostaviti.

³⁷ I odgovarajuæi rekoše mu: gdje, Gospode? A on im reèe: gdje je strvina onamo æe se i orlovi skupiti.

18

¹ Kaza im pak i prièu kako se treba svagda moliti Bogu, i ne dati da dotuži,

² Govoreæi: u jednome gradu bijaše jedan sudija koji se Boga ne bojaše i ljudi ne stiðaše.

³ A u onome gradu bijaše jedna udovica i dolažaše k njemu govoreæi: ne daj me mojemu suparniku.

⁴ I ne šæadijaše zadugo. A najposlije reèe u sebi: ako se i ne bojam Boga i ljudi ne sramim,

⁵ No buduæi da mi dosaðuje ova udovica, odbraniæeu je, da mi jednakako ne dolazi i ne dosaðuje.

6 Tada reèe Gospod: èujte šta govori nepravedni sudija.

7 Akamoli Bog neæe odbraniti izbranijeh svojih koji ga mole dan i noæ?

8 Kažem vam da æe ih odbraniti brzo. Ali sin èovjeeij kad doðe hoæe li naæi vjeru na zemlji?

9 A i drugima koji mišljahu za sebe da su pravednici i druge uništavahu kaza prièu ovu:

10 Dva èovjeka uðoše u crkvu da se mole Bogu, jedan farisej a drugi carinik.

11 Farisej stade i moljaše se u sebi ovako: Bože! hvalim te što ja nijesam kao ostali ljudi: hajduci, nepravednici, preljuboèinci, ili kao ovaj carinik.

12 Postim dvaput u nedjelji; dajem desetak od svega što imam.

13 A carinik izdaleka stajaše, i ne šaeaše ni oèiju podignuti na nebo, nego bijaše prsi svoje govoreæi: Bože! milostiv budi meni grješnome.

14 Kažem vam da ovaj otide opravdan kuæi svojoj, a ne onaj. Jer svaki koji se sam podiže poniziæe se; a koji se sam ponižuje podignuæe se.

15 Donošahu k njemu i djecu da ih se dotakne; a kad vidješe uèenici, zaprijetiše im.

16 A Isus dozvavši ih reèe: pustite djecu neka dolaze k meni, i ne branite im; jer je takovijeh carstvo Božije.

17 I kažem vam zaista: koji ne primi carstva Božijega kao dijete, neæe uæi u njega.

18 I zapita ga jedan knez govoreæi: uèitelju blagi! šta da uèinim da naslijedim život vjeèni?

19 A Isus reèe mu: što me zoveš blagijem? niko nije blag osim jednoga Boga.

20 Zapovijesti znaš: ne èini preljube; ne ubij; ne ukradi; ne svjedoèi lažno; poštuj oca svojega i mater svoju.

21 A on reèe: sve sam ovo saèuvao od mladosti svoje.

22 A kad to èu Isus reèe mu: još ti jedno nedostaje: prodaj sve što imaš i razdaj siromasima; i imaæeš blago na nebu; i hajde za mnom.

23 A kad on èu to postade žalostan, jer bješe vrlo bogat.

24 A kad ga vidje Isus gdje postade žalostan, reèe: kako je teško uæi u carstvo Božije onima koji imaju bogatstvo!

25 Lakše je kamili proæi kroz iglene uši negoli bogatome uæi u carstvo Božije.

26 A oni koji slušahu rekoše: ko se dakle može spasti?

27 A on reèe: što je u ljudi nemoguæe u Boga je moguæe.

28 A Petar reèe: eto mi smo ostavili sve i za tobom idemo.

29 A on im reèe: zaista vam kažem: nema nijednoga koji bi ostavio kuæu, ili roditelje, ili braæeu, ili sestre, ili ženu, ili djecu carstva radi Božijega,

30 Koji neæe primiti više u ovo vrijeme, i na onome svijetu život vjeèni.

31 Uze pak dvanaestoricu i reèe im: evo idemo gore u Jerusalim, i sve æe se svršiti što su proroci pisali za sina èovjeèijega.

32 Jer æe ga predati neznabوćima, i narugaæe mu se, i ružiæe ga, i popljuvaæe ga,

33 I biæe ga, i ubiæe ga; i treæi dan ustaæe.

34 I oni ništa od toga ne razumješe, i besjeda ova bješe od njih sakrivena, i ne razumješe što im se kaza.

35 A kad se približi k Jerihonu, jedan slijepac sjedaše kraj puta proseæi.

36 A kad èu narod gdje prolazi zapita: šta je to?

37 I kazaše mu da Isus Nazareæanin prolazi.

38 I povika govoreæi: Isuse, sine Davidov! pomiluj me.

39 I prijeæahu mu oni što iðahu naprijed da uæuti; a on još više vikaše: sine Davidov! pomiluj me.

40 I Isus stade i zapovjedi da mu ga dovedu; a kad mu se približi, zapita ga

41 Govoreæi: šta hoæeš da ti uèinim? A on reèe: Gospode! da progledam.

42 A Isus reèe: progledaj; vjera tvoja pomože ti.

43 I odmah progleda, i poðe za njim hvaleæi Boga. I svi ljudi koji vidješe hvaljahu Boga.

19

1 I kad uðe u Jerihon i prolažaše kroza nj,

2 I gle, èovjek po imenu Zakhej, koji bješe starješina carinièki, i bješe bogat,

3 I iskaše da vidi Isusa da ga pozna; i ne moguše od naroda, jer bješe maloga rasta;

4 I potreavši naprijed, pope se na dud da ga vidi; jer mu je onuda trebalo proæi.

5 I kad doðe Isus na ono mjesto, pogledavši gore vidje ga, i reèe mu: Zakheju! siði brzo; jer mi danas valja biti u twojoj kuæi.

6 I siðe brzo; i primi ga radujuæi se.

7 I svi, kad vidješe, vikahu na njega govoreæi da grješnome èovjeku doðe u kuæu.

8 A Zakhej stade i reèe Gospodu: Gospode! evo pola imanja svojega daæeu siromasima, i ako sam koga zanio vratiaeu onoliko èetvoro.

9 A Isus mu reèe: danas doðe spasenije kuæi ovoj; jer je i ovo sin Avraamov.

10 Jer je sin èovjeèij došao da naðe i spase što je izgubljeno.

11 A kad oni to slušahu nastavi kazivati prièu; jer bješe blizu Jerusalima, i mišljahu da æe se odmah javiti carstvo Božije.

12 Reèe dakle: jedan èovjek od dobra roda otide u daljnu zemlju da primi sebi carstvo, i da se vrati.

13 Dozvavši pak deset svojih sluga dade im deset kesa, i reèe im: trgujte dok se ja vratim.

14 I graðani njegovi mržahu na njega, i poslaše za njim poslanike govoreæi: neæemo da on caruje nad nama.

15 I kad se on vrati, pošto primi carstvo, reèe da dozovu one sluge kojima dade srebro, da vidi šta je koji dobio.

16 Tada doðe prvi govoreæi: gospodaru! kesa tvoja donese deset kesa.

17 I reèe mu: dobro, dobri slugo; kad si mi u malom bio vjeran evo ti vlast nad deset gradova.

18 I doðe drugi govoreæi: gospodaru! kesa tvoja donese pet kesa.

19 A on reèe i onome: i ti budi nad pet gradova.

20 I treæi doðe govoreæi: gospodaru! evo tvoja kesa koju sam zavezao u ubrus i èuvaو.

21 Jer sam se bojao tebe: jer si èovjek tvrd: uzimaš što nijesi ostavio, i žnješ što nijesi sijao.

22 A gospodar mu reèe: po tvojijem æeu ti rijeèima suditi, zli slugo! znao si da sam ja tvrd èovjek, uzimam što nijesam ostavio, i žnjem što nijesam sijao:

23 Pa zašto nijesi dao mojega srebra trgovcima, i ja došavši primio bih ga s dobitkom?

24 I reèe onima što stajahu pred njim: uzmite od njega kesu i podajte onome što ima deset kesa.

25 I rekoše mu: gospodaru! on ima deset kesa.

26 A on im odgovori: jer vam kažem da æe se svakome koji ima dati; a od onoga koji nema uzeæe se od njega i ono što ima.

27 A one moje neprijatelje koji nijesu htjeli da ja budem car nad njima, dovedite amo, i isijecite preda mnom.

28 I kazavši ovo poðe naprijed, i iðaše gore u Jerusalim.

29 I kad se približi Vitfazi i Vitaniji kod gore koja se zvaše Maslinska, posla dva od uèenika svojijeh

30 Govoreæi: idite u to selo prema vama, i kad uðete u njega naæi æete magare privezano na koje nikakav èovjek nikad nije usjedao; odriješite ga i dovedite.

31 I ako vas ko upita: zašto driješite? ovako mu kažite: ono Gospodu treba.

32 A kad otidoše poslani, naðoše kao što im kaza.

33 A kad oni driješahu magare rekoše im gospodari od njega: zašto driješite magare?

34 A oni rekoše: ono Gospodu treba.

35 I dovedoše ga k Isusu, i baciše haljine svoje na magare, i posadiše Isusa.

36 A kad iđaše, prostirahu haljine svoje po putu.

37 A kad se približi veæ da siđe s gore Maslinske, poèe sve mnoštvo uèenika u radosti hvaliti Boga iza glasa za sva èudesa što su vidjeli,

38 Govoreæi: blagosloven car koji ide u ime Gospodnje! mir na nebu i slava na visini!

39 I neki fariseji iz naroda rekoše mu: uèitelju! zaprijeti uèenicima svoijem.

40 I odgovarajuæi reèe im: kažem vam: ako oni uæute, kamenje æe povikati.

41 I kad se približi, ugleda grad i zaplaka za njim

42 Govoreæi: kad bi i ti znao u ovaj tvoj dan što je za mir tvoj! ali je sad sakriveno od oèiju tvojijeh.

43 Jer æe doæi dani na tebe, i okružiæe te neprijatelji tvoji opkopima, i opkoliæe te, i obuzeæe te sa sviju strana;

44 I razbiæe tebe i djecu tvoju u tebi, i neæe ostaviti u tebi kamena na kamenu, zato što nijesi poznao vremena u kojemu si pohoðen.

45 I ušavši u crkvu stade izgoniti one što prodavahu u njoj i kupovahu,

46 Govoreæi im: u pismu stoji: dom moj dom je molitve, a vi naæiniste od njega peæinu hajduèku.

47 I uèaše svaki dan u crkvi. A glavari sveštenièki i književnici i starješine narodne

gledahu da ga pogube.

⁴⁸ I ne nalažahu šta bi mu uèinili; jer sav narod iđaše za njim, i slušahu ga.

20

¹ I kad on u jedan od onijeh dana uèaše narod u crkvi i propovijedaše jevanđelje, dođoše glavari sveštenièki i književnici sa starješinama,

² I rekoše mu govoreæi: kaži nam kakvom vlasti to èiniš? Ili ko ti je dao vlast tu?

³ A on odgovarajuæi reèe im: i ja æeu vas upitati jednu rijeè, i kažite mi:

⁴ Krštenje Jovanovo ili bi s neba ili od ljudi?

⁵ A oni pomišljahu u sebi govoreæi: ako reèemo s neba, reæi æe: zašto mu dakle ne vjerovaste?

⁶ Ako li reèemo: od ljudi, sav æe nas narod pobiti kamenjem; jer svi vjerovahu da Jovan bješe prorok.

⁷ I odgovoriše: ne znamo otkuda.

⁸ A Isus im reèe: ni ja vama neæeu kazati kakvom vlasti ovo èinim.

⁹ A narodu poèe kazivati prièu ovu: jedan èovjek posadi vinograd, i dade ga vinogradarima pa otide na podugo vremena.

¹⁰ I u vrijeme posla k vinogradarima slugu da mu dadu od roda vinogradskoga; ali vinogradari izbiše ga, i poslaše prazna.

¹¹ I posla opet drugoga slugu; a oni i onoga izbiše i osramotivši poslaše prazna.

¹² I posla opet treæega; a oni i onoga raniše, i istjeraše.

13 Onda reèe gospodar od vinograda: šta æu èiniti? Da pošljem sina svojega ljubaznoga: eda se kako zastide kad vide njega.

14 A vinogradari vidjevši njega mišljahu u sebi govoreæi: ovo je našljednik; hodite da ga ubijemo da naše bude dostojanje.

15 I izvedoše ga napolje iz vinograda i ubiše. Šta æe dakle uèiniti njima gospodar od vinograda?

16 Doæi æe i pogubiæe ove vinogradare, i daæe vinograd drugima. A oni što slušahu rekoše: ne dao Bog!

17 A on pogledavši na njih reèe: šta znaèi dakle ono u pismu: kamen koji odbaciše zidari onaj posta glava od ugla?

18 Svaki koji padne na taj kamen razbiæe se; a na koga on padne satræe ga.

19 I gledahu glavari sveštenièki i književnici u onaj èas da dignu ruke na nj; ali se pobojaše naroda, jer razumješe da njima ovu prièu kaza.

20 I pažahu na njega, i poslaše vrebaèe, koji se graðahu kao da su pobožni: ne bi li ga uhvatili u rijeèi da ga predadu poglavarima i vlasti sudijnoj.

21 I upitaše ga govoreæi: uèitelju! znamo da pravo govoriš i uèiš, i ne gledaš ko je ko, nego zaista uèiš putu Božijemu:

22 Treba li nam æesaru davati haraè, ili ne?

23 A on razumjevši njihovo lukavstvo reèe im: šta me kušate?

24 Pokažite mi dinar; èij je na njemu obraz i natpis? A oni odgovarajuæi rekoše: æesarev.

25 A on im reèe: podajte dakle što je æesarevo æesaru, a što je Božije Bogu.

26 I ne mogoše rijeèi njegove pokuditi pred narodom; i diviše se odgovoru njegovu, i umukoše.

27 A pristupiše neki od sadukeja koji kažu da nema vaskrsenija, i pitahu ga

28 Govoreæi: uèitelju! Mojsije nam napisao: ako kome umre brat koji ima ženu, i umre bez djece, da brat njegov uzme ženu, i da podigne sjeme bratu svojemu.

29 Bijaše sedam braæe, i prvi uze ženu, i umrije bez djece;

30 I uze drugi ženu, i on umrije bez djece;

31 I treæi je uze; a tako i svi sedam; i ne ostaviše djece, i pomriješe;

32 A poslije sviju umrije i žena.

33 O vaskrseniju dakle koga æe od njih biti žena? jer je ona sedmorici bila žena.

34 I odgovarajuæi Isus reèe im: djeca ovoga svijeta žene se i udaju;

35 A koji se udostoji dobiti onaj svijet i vaskrsenije iz mrtvijeh niti æe se ženiti ni udavati;

36 Jer više ne mogu umrijeti; jer su kao anđeli; i sinovi su Božiji kad su sinovi vaskrsenija.

37 A da mrtvi ustaju, i Mojsije pokaza kod kupine gdje naziva Gospoda Boga Avraamova i Boga Isakova i Boga Jakovljeva.

38 A Bog nije Bog mrtvijeh nego živijeh; jer su njemu svi živi.

39 A neki od književnika odgovarajuæi rekoše: uèitelju! dobro si kazao.

40 I veæ ne smijahu ništa da ga zapitaju. A on im reèe:

41 Kako govore da je Hristos sin Davidov?

42 Kad sam David govor u psaltru: reèe Gospod Gospodu mojemu: sjedi meni s desne strane,

43 Dok položim neprijatelje tvoje podnožje nogama tvojima.

44 David dakle njega naziva Gospodom; pa kako mu je sin?

45 A kad sav narod slušaše, reèe uèenicima svojijem:

46 Èuvajte se od književnika, koji hoæe da idu u dugaèkijem haljinama, i traže da im se klanja po ulicama, i prvih mesta po zbornicama, i zaèelja na gozbama;

47 Koji jedu kuæe udovièke, i lažno se mole Bogu dugo. Oni æe još veæma biti osuðeni.

21

1 Pogledavši pak gore vidje bogate gdje meæeu priloge svoje u haznu Božiju;

2 A vidje i jednu siromašnu udovicu koja metaše ondje dvije lepte;

3 I reèe: zaista vam kažem: ova siromašna udovica metnu više od sviju:

4 Jer svi ovi metnuše u prilog Bogu od suviška svojega, a ona od sirotinje svoje metnu svu hranu svoju što imaše.

5 I kad neki govorahu za crkvu da je ukrašena lijepijem kamenjem i zakladima, reèe:

6 Doæi æe dani u koje od svega što vidite neæe ostati ni kamen na kamenu koji se neæe razmetnuti.

7 Zapitaše ga pak govoreæi: uèitelju! a kad æe to biti? i kakav je znak kad æe se to dogoditi?

8 A on reèe: èuvajte se da vas ne prevare, jer æe mnogi doæi na ime moje govoreæi: ja sam, i vrijeme se približi. Ne idite dakle za njima.

9 A kad èujete ratove i bune, ne plašite se; jer to sve treba najprije da bude; ali još nije tada pošljedak.

10 Tada im reèe: ustaæe narod na narod i carstvo na carstvo;

11 I zemљa æe se tresti vrlo po svijetu, i biæe gladi i pomori i strahote i veliki znaci biæe na nebu.

12 A prije svega ovoga metnuæe na vas ruke svoje i goniæe vas i predavati u zbornice i u tamnice; vodiæe vas pred careve i kraljeve imena mojega radi.

13 A to æe vam se dogoditi za svjedoèanstvo.

14 Metnite dakle u srca svoja, da se prije ne pripravlјate kako æete odgovarati:

15 Jer æeu vam ja dati usta i premudrost kojoj se neæe moæi protiviti ni odgovoriti svi vaši protivnici.

16 A predavaæe vas i roditelji i braæa i roðaci i prijatelji; i pobiæe neke od vas.

17 I svi æe omrznuti na vas imena mojega radi.

18 I dlaka s glave vaše neæe poginuti.

19 Trpljenjem svojijem spasavajte duše svoje.

20 A kad vidite da Jerusalim opkoli vojska onda znajte da se približilo vrijeme da opusti.

21 Tada koji budu u Judeji neka bježe u gore, i koji budu u gradu neka izlaze napolje; i koji su napolju neka ne ulaze u njega:

22 Jer su ovo dani osvete, da se izvrši sve što je napisano.

23 Ali teško trudnima i dojilicama u te dane! Jer æe biti velika nevolja na zemlji, i gnjev na ovom narodu.

24 I pašæe od oštrica maëa, i odvešæe se u ropstvo po svijem narodima; i Jerusalim æe gaziti neznabobošci dok se ne izvrše vremena neznabobaca.

25 I biæe znaci u suncu i u mjesecu i u zvijezdama; i ljudima na zemlji tuga od smetnje i od huke morske i valova.

26 Ljudi æe umirati od straha i od èekanja onoga što ide na zemlju; jer æe se i sile nebeske pokrenuti.

27 I tada æe ugledati sina èovjeèijega gdje ide na oblacima sa silom i slavom velikom.

28 A kad se poèene ovo zbivati, gledajte i podignite glave svoje; jer se približuje izbavljenje vaše.

29 I kaza im prièu: gledajte na smokvu i na sva drveta;

30 Kad vidite da veæ potjeraju, sami znate da je blizu ljeto.

31 Tako i vi kad vidite ovo da se zbiva, znajte da je blizu carstvo Božije.

32 Zaista vam kažem da ovaj naraštaj neæe proæi dok se ovo sve ne zbude.

33 Nebo i zemlja proæi æe, a rijeèi moje neæe proæi.

34 Ali se èuvajte da kako vaša srca ne otežaju žderanjem i pijanstvom i brigama ovoga svijeta, i da vam ovaj dan ne dođe iznenada.

35 Jer æe doæi kao zamka na sve koji žive po svoj zemlji.

36 Stražite dakle jednako i molite se Bogu da biste se udostojili uteæi od svega ovoga što æe se zbiti, i stati pred sinom èovjeèijim.

37 I danju uèaše u crkvi, a noæeu izlažaše i noæivaše na gori koja se zove Maslinska.

38 I sav narod dolažaše izjutra k njemu u crkvu da ga slušaju.

22

1 Približavaše se pak praznik prijesnijeh hljebova koji se zove pasha.

2 I gledahu glavari sveštenièki i književnici kako bi ga ubili; ali se bojahu naroda.

3 A sotona uđe u Judu, koji se zvaše Iskariot, i koji bješe jedan od dvanaestorice.

4 I otišavši govori s glavarima sveštenièkijem i sa starješinama kako æe im ga izdati.

5 I oni se obradovaše, i ugovoriše da mu dadu novce.

6 I on se obreèe, i tražaše zgodna vremena da im ga preda tajno od naroda.

7 A dođe dan prijesnijeh hljebova u koji trebaše klati pashu;

8 I posla Petra i Jovana rekavši: idite ugotovite nam pashu da jedemo.

9 A oni mu rekoše: gdje hoæeš da ugotovimo?

10 A on im reèe: eto kad uðete u grad, srešæe vas èovjek koji nosi vodu u krèagu; idite za njim u kuæu u koju on uðe,

11 I kažite domaæinu: uèitelj veli: gdje je gostonica gdje æu jesti pashu s uèenicima svoijem?

12 I on æe vam pokazati veliku sobu prostrtu; ondje ugotovite.

13 A oni otidoše i naðoše kao što im kaza; i ugotoviše pashu.

14 I kad doðe èas, sjede za trpezu, i dvanaest apostola s njim.

15 I reèe im: vrlo sam željeo da ovu pashu jedem s vama prije nego postradam;

16 Jer vam kažem da je otsele neæu jesti dok se ne svrši u carstvu Božijemu.

17 I uzevši èašu dade hvalu, i reèe: uzmite je i razdijelite među sobom;

18 Jer vam kažem da neæu piti od roda vino-gradskoga dok ne doðe carstvo Božije.

19 I uzevši hljeb dade hvalu, i prelomivši ga dade im govoreæi: ovo je tijelo moje koje se daje za vas; ovo èinite za moj spomen.

20 A tako i èašu po veèeri, govoreæi: ova je èaša novi zavjet mojom krvi koja se za vas proljeva.

21 Ali evo ruka izdajnika mojega sa mnom je na trpezi.

22 I sin èovjeèij dakle ide kao što je ureðeno; ali teško èovjeku onome koji ga izdaje!

23 I oni staše tražiti među sobom koji bi dakle od njih bio koji æe to uèiniti.

24 A posta i prepiranje među njima koji bi se držao među njima da je najveæi.

25 A on im reèe: carevi narodni vladaju naredom, a koji njim upravlјaju, zovu se dobrotvori.

26 Ali vi nemojte tako; nego koji je najveæi među vama neka bude kao najmanji, i koji je starješina neka bude kao sluga.

27 Jer koji je veæi, koji sjedi za trpezom ili koji služi? Nije li onaj koji sjedi za trpezom? A ja sam među vama kao sluga.

28 A vi ste oni koji ste se održali sa mnom u mojijem napastima.

29 I ja ostavljam vama carstvo kao što je otac moj meni ostavio:

30 Da jedete i pijete za trpezom mojom u carstvu mojem, i da sjedite na prijestolima i sudite nad dvanaest koljena Izrailjevih.

31 Reèe pak Gospod: Simone! Simone! evo vas ište sotona da bi vas èinio kao pšenicu.

32 A ja se molih za tebe da tvoja vjera ne prestane; i ti kad god obrativši se utvrди braæeu svoju.

33 A on mu reèe: Gospode! s tobom gotov sam i u tamnicu i na smrt iæi.

34 A on reèe: kažem ti, Petre! danas neæe zapjevati pijetao dok se triput ne odreèeš da me poznaješ.

35 I reèe im: kad vas poslah bez kese i bez torbe i bez obuæe, eda vam što nedostade? A oni rekoše: ništa.

36 A on im reèe: ali sad koji ima kesu neka je uzme, tako i torbu; a koji nema neka proda haljinu svoju i kupi nož.

37 Jer vam kažem da još i ovo treba na meni da se izvrši što стоји u pismu: i među zloèince metnuše ga. Jer što je pisano za mene, svršuje se.

38 A oni rekoše: Gospode! evo ovdje dva noža. A on im reèe: dosta je.

39 I izišavši otide po obièaju na goru Maslinsku; a za njim otidoše uèenici njegovi.

40 A kad dođe na mjesto reèe im: molite se Bogu da ne padnete u napast.

41 I sam otstupi od njih kako se može kamenom dobaciti, i kleknuvši na koljena moljaše se Bogu

42 Govoreæi: oèe! kad bi htio da proneseš ovu èasu mimo mene! ali ne moja volja nego tvoja da bude.

43 A anđeo mu se javi s neba, i krijepi ga.

44 I buduæi u borenju, moljaše se bolje; znoj pak njegov bijaše kao kaplje krvi koje kapahu na zemlju.

45 I ustavši od molitve dođe k uèenicima svojijem, i naðe ih a oni spavaju od žalosti,

46 I reèe im: što spavate? ustanite, molite se Bogu da ne padnete u napast.

47 Dok on pak još govoraše, gle, narod i jedan od dvanaestorice, koji se zvaše Juda, iðaše pred njima, i pristupi k Isusu da ga cjeliva. Jer im ovo bijaše dao znak: koga cjelivam onaj je.

48 A Isus mu reèe: Juda! zar cjelivom izdaješ sina èovjeèijega?

49 A kad oni što bijahu s njim vidješe šta æe biti, rekoše mu: Gospode! da bijemo nožem?

50 I udari jedan od njih slugu poglavara sveštenièkoga, i otsijeèe mu desno uho.

51 A Isus odgovarajuæi reèe: ostavite to. I dohvativši se do uha njegova iscijeli ga.

52 A glavarima sveštenièkijem i vojvodama crkvenijem i starješinama koji bijahu došli na nj reèe Isus: zar kao na hajduka iziðoste s noževima i koljem da me uhvatite?

53 Svaki dan bio sam s vama u crkvi i ne digoste ruku na mene; ali je sad vaš èas i oblast tame.

54 A kad ga uhvatiše, odvedoše ga i uvedoše u dvor poglavara sveštenièkoga. A Petar iðaše za njim izdaleka.

55 A kad oni naložiše organj nasred dvora i sjeðahu zajedno, i Petar sjeðaše među njima.

56 Vidjevši ga pak jedna sluškinja gdje sjedi kod ognja, i pogledavši na nj reèe: i ovaj bješe s njim.

57 A on ga se odreèe govoreæi: ženo! ne poznajem ga.

58 I malo zatijem vidje ga drugi i reèe: i ti si od njih. A Petar reèe: èovjeeèe! nijesam.

59 I pošto proðe oko jednoga sahata drugi neko potvrðivaše govoreæi: zaista i ovaj bješe s njim; jer je Galilejac.

60 A Petar reèe: èovjeeèe! ne znam šta govoriš. I odmah dok on još govoraše zapjeva pijetao.

61 I obazrevši se Gospod pogleda na Petra, i Petar se opomenu rijeèi Gospodnje kako mu reèe: prije nego pijetao zapjeva odreæi æeš me se triput.

62 I izišavši napolje plaka gorko.

63 A ljudi koji držahu Isusa rugahu mu se, i bijahu ga.

64 I pokrivši ga bijahu ga po obrazu i pitahu ga

govoreæi: proreci ko te udari?

⁶⁵ I druge mnoge hule govorahu na nj.

⁶⁶ I kad svanu, sabraše se starješine narodne i glavari sveštenièki i književnici, i odvedoše ga u svoj sud

⁶⁷ Govoreæi: jesи li ti Hristos? kaži nam. A on im reèe: ako vam i kažem, neæete vjerovati.

⁶⁸ A ako vas i zapitam, neæete mi odgovoriti, niti æete me pustiti.

⁶⁹ Otsele æe sin èovjeèij sjediti s desne strane sile Božije.

⁷⁰ Svi pak rekoše: ti li si dakle sin Božij? A on im reèe: vi kažete da sam ja.

⁷¹ A oni rekoše: šta nam trebaju više svjedoèanstva? jer sami èusmo iz usta njegovijeh.

23

¹ I ustavši njih sve mnoštvo odvedoše ga k Pilatu.

² I poèeše ga tužiti govoreæi: ovoga naðosmo da otpaðuje narod naš, i zabranjuje davati æesaru danak, i govori da je on Hristos car.

³ A Pilat ga zapita: ti li si car Judejski? A on odgovarajuæi reèe mu: ti kažeš.

⁴ A Pilat reèe glavarima sveštenièkijem i narodu: ja ne nalazim nikakve krivice na ovom èovjeku.

⁵ A oni navaljivahu govoreæi: on buni ljude uèeæi po svoj Judeji poèevši od Galileje dovde.

⁶ A Pilat èuvši za Galileju zapita: zar je on Galilejac?

⁷ I razumjevši da je iz podruje Irodova posla ga Irodu, koji također bijaše u Jerusalimu onijeh dana.

⁸ A Irod vidjevši Isusa bi mu vrlo milo; jer je odavno željeo da ga vidi, jer je mnogo slušao za njega, i nadaše se da æe vidjeti od njega kako èudo.

⁹ I pita ga mnogo koje za što; ali mu on ništa ne odgovori.

¹⁰ A glavari sveštenièki i književnici stajahu, i jednako tužahu ga.

¹¹ A Irod osramotivši ga sa svojijem vojnicima, i narugavši mu se, obuèe mu bijelu haljinu, i posla ga natrag Pilatu.

¹² I u taj se dan pomiriše Pilat i Irod među sobom; jer prije bijahu u zavadi.

¹³ A Pilat sazvavši glavare sveštenièke i knezove i narod

¹⁴ Reèe im: dovedoste mi ovoga èovjeka kao koji narod otpaðuje, i eto ja ga pred vama ispitah, i ne nalazim na ovom èovjeku nijedne krivice što vi na njega govorite;

¹⁵ A ni Irod, jer sam ga slao k njemu; i eto se ne nalazi ništa da je uèinio što bi zasluživalo smrt.

¹⁶ Daklem da ga izbijem pa da pustim.

¹⁷ A trebaše o svakom prazniku pashe da im pusti po jednoga sužnja.

¹⁸ Ali narod sav povika govoreæi: uzmi ovoga, a pusti nam Varavu;

¹⁹ Koji bijaše baèen u tamnicu za nekakvu bunu uèinjenu u gradu i za krv.

²⁰ A Pilat opet reèe da bi on htio pustiti Isusa.

²¹ A oni vikahu govoreæi: raspni ga, raspni.

22 A on im treæi put reèe: kakvo je dakle on zlo uèinio? ja ništa na njemu ne naðoh što bi zasluživalo smrt; daklem da ga izbijem pa da pustum.

23 A oni jednako navaljivahu s velikom vikom, i iskahu da se on razapne; i nadvlada vika njihova i glavara sveštenièkijeh.

24 I Pilat presudi da bude kao što oni ištu.

25 I pusti onoga što iskahu, koji bješe baèen u tamnicu za bunu i za krv; a Isusa ostavi na njihovu volju.

26 I kad ga povedoše, uhvatiše nekoga Simona Kirinca koji iðaše iz polja, i metnuše na njega krst da nosi za Isusom.

27 A za njim iðaše mnoštvo naroda i žena, koje plakahu i naricahu za njim.

28 A Isus obazrevši se na njih reèe: kæeri Jerusalimske! ne plaèite za mnom, nego plaèite za sobom i za djecom svojom.

29 Jer gle, idu dani u koje æe se reæi: blago nerotkinjama, i utrobama koje ne rodiše, i sisama koje ne dojiše.

30 Tada æe poèeti govoriti gorama: padnite na nas; i bregovima: pokrijte nas.

31 Jer kad se ovako radi od sirova drveta, šta æe biti od suha?

32 Voðahu pak i druga dva zloèinca da pogube s njim.

33 I kad doðoše na mjesto koje se zvaše košturnica, onđe razapeše njega i zloèince, jednoga s desne strane a drugoga s lijeve.

34 A Isus govoraše: oèe! oprosti im; jer ne znadu šta èine. A dijeleæi njegove haljine

bacahu kocke.

³⁵ I narod stajaše te gledaše, a i knezovi s njima rugahu mu se govoreæi: drugima pomože, neka pomože i sebi, ako je on Hristos, izbranik Božij.

³⁶ A i vojnici mu se rugahu, i pristupahu k njemu i davahu mu ocat,

³⁷ I govorahu: ako si ti car Judejski pomozi sam sebi.

³⁸ A bijaše nad njim i natpis napisan slovima Grèkijem i Latinskijem i Jevrejskijem: ovo je car Judejski.

³⁹ A jedan od obješenijeh zloëinaca huljaše na njega govoreæi: ako si ti Hristos pomozi sebi i nama.

⁴⁰ A drugi odgovarajuæi šutkaše ga i govoraše: zar se ti ne bojiš Boga, kad si i sam osuðen tako?

⁴¹ I mi smo još pravedno osuðeni; jer primamo po svojijem djelima kao što smo zaslužili; ali on nikakva zla nije uèinio.

⁴² I reèe Isusu: opomeni me se, Gospode! kad dođeš u carstvo svoje.

⁴³ I reèe mu Isus: zaista ti kažem: danas æeš biti sa mnom u raju.

⁴⁴ A bijaše oko šestoga sahata, i tama bi po svoj zemlji do sahata devetoga.

⁴⁵ I pomrèa sunce, i zavjes crkveni razdrije se napola.

⁴⁶ I povikavši Isus iza glasa reèe: oèe! u ruke tvoje predajem duh svoj. I rekavši ovo izdahnu.

⁴⁷ A kad vidje kapetan šta bi, stade hvaliti Boga govoreæi: zaista ovaj èovjek bješe pravednik.

⁴⁸ I sav narod koji se bijaše skupio da gleda ovo, kad vidje šta biva, vрати se bijuæi se u prsi

svoje.

49 A svi njegovi znanci stajahu izdaleka, i žene koje bijahu išle za njim iz Galileje, i gledahu ovo.

50 I gle, èovjek, po imenu Josif, savjetnik, èovjek dobar i pravedan,

51 On ne bijaše pristao na njihov savjet i na posao) iz Arimateje grada Judejskoga, koji i sam èekaše carstva Božijega,

52 On pristupivši k Pilatu zaiska tijelo Isusovo.

53 I skide ga, i obavi platnom, i metnu ga u grob isjeèen, u kome niko ne bijaše nikad metnut.

54 I dan bijaše petak, i subota osvitaše.

55 A žene koje bijahu došle s Isusom iz Galileje, idoše za Josifom, i vidješe grob i kako se tijelo metnu.

56 Vrativši se pak pripraviše mirise i miro; i u subotu dakle ostaše na miru po zakonu.

24

1 A u prvi dan nedjeljni dođoše vrlo rano na grob, i donešoše mirise što pripraviše, i neke druge žene s njima;

2 Ali nađoše kamen odvaljen od groba.

3 I ušavši ne nađoše tijela Gospoda Isusa.

4 I kad se one èuðahu tome, gle, dva èovjeka staše pred njima u sjajnijem haljinama;

5 A kad se one uplašiše i oboriše lica k zemlji, rekoše im: što tražite živoga među mrtvima?

6 Nije ovdje; nego ustade; opomenite se kako vam kaza kad bješe još u Galileji,

7 Govoreæi da sin èovjeèij treba da se preda u ruke ljudi grješnika i da se razapne i treæi dan da ustane.

8 I opomenuše se rijeèi njegovijeh.

9 I vrativši se od groba javiše sve ovo jedanaestorici i svima ostalijem.

10 A to bijaše Magdalina Marija i Jovana i Marija Jakovljeva i ostale s njima koje kazaše ovo apostolima.

11 I njima se uèiniše njihove rijeèi kao laž, i ne vjerovaše im.

12 A Petar ustavši otrèa ka grobu, i natkuèivši se vidje same haljine gdje leže, i otide èudeæi se u sebi šta bi.

13 I gle, dvojica od njih iðahu u onaj dan u selo koje bijaše daleko od Jerusalima šeset potrkališta i zvaše se Emaus.

14 A oni govorahu među sobom o svima ovijem dogaðajima.

15 I kad se oni razgovarahu i zapitivahu jedan drugoga, i Isus približi se, i iðaše s njima.

16 A oèi im se držahu da ga ne poznaše.

17 A on im reèe: kakav je to razgovor koji imate među sobom iduæi, i što ste neveseli?

18 A jedan po imenu Kleopa, odgovarajuæi reèe mu: zar si ti jedan od crkvara u Jerusalimu koji nijesi èuo šta je u njemu bilo ovijeh dana?

19 I reèe im: šta? A oni mu rekoše: za Isusa Nazareæanina, koji bješe prorok, silan u djelu i u rijeèi pred Bogom i pred svijem narodom;

20 Kako ga predadoše glavari sveštenièki i knezovi naši te se osudi na smrt, i razapeše ga?

21 A mi se nadasmo da je on onaj koji æe izbaviti Izrailja; ali svrh svega toga ovo je danas treæi dan kako to bi.

22 A uplašiše nas i žene neke od našijeh koje su bile rano na grobu,

23 I ne našavši tijela njegova dođoše govoreæi da su im se anđeli javili koji su kazali da je on živ.

24 I idoše jedni od našijeh na grob, i nađoše tako kao što i žene kazaše, ali njega ne vidješe.

25 I on im reèe: o bezumni i sporoga srca za vjerovanje svega što govoriše proroci!

26 Nije li to trebalo da Hristos pretrpi i da uđe u slavu svoju?

27 I poèevši od Mojsija i od sviju proroka kazivaše im što je za njega u svemu pismu.

28 I približiše se k selu u koje iðahu, i on èinjaše se da hoæe dalje da ide.

29 I oni ga ustavljahu govoreæi: ostani s nama, jer je dan nagao, i blizu je noæ. I uđe s njima da noæi.

30 I kad sjeðaše s njima za trpezom, uze hljeb i blagoslovivši prelomi ga i dade im.

31 Tada se njima otvorиše oèi i poznaše ga. I njega nestade.

32 I oni govorahu jedan drugome: ne goraše li naše srce u nama kad nam govorаш putem i kad nam kazivaše pismo?

33 I ustavši onaj èas, vratiše se u Jerusalim, i nađoše u skupu jedanaestoricu i koji bijahu s njima,

34 Koji govorahu: zaista ustade Gospod, i javi se Simonu.

35 I oni kazaše što bi na putu, i kako ga poznaše kad prelomi hljeb.

36 A kad oni ovo govorahu, i sam Isus stade među njima, i reèe im: mir vam.

37 A oni se uplašiše, i poplašeni buduæi, mišljahu da vide duha.

38 I reèe im: šta se plašite? I zašto takove misli ulaze u srca vaša?

39 Vidite ruke moje i noge moje: ja sam glavom; opipajte me i vidite; jer duh tijela i kostiju nema kao što vidite da ja imam.

40 I ovo rekavši pokaza im ruke i noge.

41 A dok oni još ne vjerovahu od radosti i èuðahu se reèe im: imate li ovdje što za jelo?

42 A oni mu daše komad ribe peèene, i meda u satu.

43 I uzevši izjede pred njima.

44 I reèe im: ovo su rijeèi koje sam vam govorio još dok sam bio s vama, da sve treba da se svrši što je za mene napisano u zakonu Mojsijevu i u prorocima i u psalmima.

45 Tada im otvori um da razumiju pismo.

46 I reèe im: tako je pisano, i tako je trebalo da Hristos postrada i da ustane iz mrtvijeh treæi dan;

47 I da se propovijeda pokajanje u ime njegovo i oproštenje grijeha po svijem narodima poèevši od Jerusalima.

48 A vi ste svjedoci ovome.

49 I gle, ja æu poslati obeæanje oca svojega na vas; a vi sjedite u gradu Jerusalimskome dok se ne obuèete u silu s visine.

50 I izvede ih napolje do Vitanije, i podignuvši ruke svoje blagoslovi ih.

51 I kad ih blagosiljaše, otstupi od njih, i

Luki 24:52

lxxxix

Luki 24:53

uznošaše se na nebo.

⁵² I oni mu se pokloniše, i vratiše se u Jerusalim s velikom radošæu.

⁵³ I bijahu jednako u crkvi hvaleæi i blagosilja-juæi Boga. Amin.

**Sveta Biblija
The Holy Bible in Serbian (Latin alphabet),
translated by Vuk Karadžić and Đura Daničić**

Public Domain

Language: srpski jezik (Serbian)

Translation by: Vuk Karadžić, Đura Daničić

Vuk Karadžić translated the New Testament of the Bible in Serbian, publishing it in Vienna in 1847. Đura Daničić assisted Karadžić in that work, and later added an Old Testament translation, published in Belgrade in 1865. This copy was brought to you by eBible.org.

2018-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

b8f62a27-62f9-583b-a831-9166bce7ae27